

Täysistunto

Tiistai 8.9.2020 klo 14.00—17.54

5. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 viidenneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 119/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 2,5 tuntia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Valtiovarainministeri Matti Vanhasen esittelypuheenvuoron jälkeen käydään debatti kahdessa 45 minuutin pituisessa osiossa. Vastauspuheenvuorolista tyhjennetään ensimmäisen osion jälkeen.

Keskustelu

14.02 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pahoittelen, että näin syksyn alkuun on suhteellisen tylsä lisäbudjettiesitys, mutta jos tästä jotain merkittävämpää havaintoa hakee, niin se on se, että ainakaan lyhyellä tähtämellä epidemian vaikutus taloustilanteeseemme ei ollut aivan niin kielteinen kuin pelättiin, ja sen tähden tämän lisäbudjetin loppusumma on yli miljardin euron parempi kuin aiemmin ajateltiin.

Kevään aikana helpotettiin veroihin liittyviä maksujärjestelyjä osana toimenpiteitä, joilla pyrittiin lieventämään koronavirustilanteen vaikutuksia yrityksiin ja taloudelliseen aktiiviteettiin. Maksujärjestelyjen käyttöä koskevan arvion muuttumisen ja kertymätietojen kasvun myötä verotuloarviota on korotettu reilulla miljardilla eurolla. Merkittävin, 992 miljoonan euron, lisäys kohdistuu arvonnäisäveron tuottoon.

Maksujärjestelyistä johtuen valtion korvausta kunnille veroperustemuutoksista johtuvasta verotulojen menetyksestä lisättiin vuoden 20 toisessa lisätalousarviossa 547 miljoonalla eurolla. Uusimman arvion mukaan verotuksen maksujärjestelyjen muutokset vähentäisivät kuntien verotuloja vuonna 20 yhteensä 118 miljoonaa euroa. Tästä johtuen korvausta kunnille veroperustemuutoksista johtuvista verotulojen menetyksistä ehdotetaan vähennettäväksi 429 miljoonaa euroa.

Menopuolella väliaikaisen epidemiakorvauksen rahoittamiseen ehdotetaan 60 miljoonan euron määrärahaa. Korvauksella tuettaisiin yhteiskunnassa taloudellisesti heikoimassa asemassa olevia henkilöitä ja perheitä tilanteessa, jossa covid-19-epidemiasta johtuvat rajoitustoimet ovat aiheuttaneet ylimääräisiä kustannuksia. Tuen piiriin kuuluisivat henkilöt, jotka ovat saaneet perustoimeentulotukea rajoitustoimien aikana, jos he edelleen ovat perustoimeentulotuen saajina tuen maksuaikana syksyllä 2020. Verottoman tuen määrä olisi 75 euroa henkilöä kohden kuukaudessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

Maa- ja puutarhatalouden sekä maaseudun yritysten kustannuksia korvaavien avustuksien täydentämiseen ehdotetaan 30 miljoonaa euroa. Toisaalta yritysten kustannustuen menoarviota alennetaan 30 miljoonalla eurolla.

Uusiutuvan energian tuotantotukeen ehdotetaan 104 miljoonan euron lisäystä. Määräraha-arvion nousuun on vaikuttanut etenkin sähkön hinnan lasku ja tuulivoimatuotannon kasvu.

Varsinaisten tulojen 1 021 miljoonan euron lisäys ja määrärahojen 234 miljoonan euron vähennys huomioon ottaen vuoden 20 viides lisätalousarvioesitys vähentää nettolainanoton tarvetta 1,3 miljardilla eurolla, ja valtion nettolainanotoksi vuonna 20 arvioidaan nyt noin 17,6 miljardia euroa. Valtionvelan määrän vuoden 20 lopussa arvioidaan olevan noin 124 miljardia euroa, mikä on noin 54 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseemme.

Puhemies Anu Vehviläinen: Näin, ja siirrymme tähän ensimmäiseen debattiosioon. Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat käyttää debatissa vastauspuheenvuoron, nousemaan seisomaan ja painamaan vastauspuheenvuoropainiketta. Aloitamme tämän debattikeskustelun siten, että annan ensin kaikille ryhmille pyydettyjä puheenvuoroja, 2 minuutin puheenvuoroja, ja tämän osuuden aloittaa edustaja Koskinen.

14.06 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri esitteli hyvin nämä muutokset, joita viides lisätalousarvioesitys pitää sisällään. On tärkeää, että vuoden mittaan seurataan tilannetta, mikä on verotulojen oikea kehitys, ja tehdään sen mukaisia muutoksia. Nythän tässä pystytään vähentämään arviota tämän vuoden lainanotosta ihan positiivisella tavalla toista miljardia, ja toivottavasti syksyn mittaan tulee vielä muita ilon pilkahduksia tässä suhteessa. Tämä ei ole siis mitään reaktiota näihin velkapaniikkipuheisiin, joita esimerkiksi tuolta Porin suunnalta viime viikonvaihteessa tuli.

On tärkeää, että valtiontalous pidetään hallinnassa, puututaan koronavirukseen, sen terveydellisiin vaikutuksiin, estetään haittoja ja myöskin talouden ja työllisyyden kehitys pyritään saamaan mahdollisimman nopeasti vakaalle kasvu-uralle.

Tärkeää tuossa lisätalousarvioehdotuksessa on myös se, että kaikkein köyhimmissä asemassa olevat saavat väliaikaisen epidemikorvauksen kautta toimeentulotukeen täydennystä. Sen on tärkeää olla näin sosiaalisen oikeudenmukaisuuden kysymys, niin että ne, jotka joutuvat kaikkein hädänalaisimmassa tilassa tällaisen kriisin kohteeksi, saavat helpotusta siihen taloudelliseen asemaansa tällaisen tuen kautta.

Tässä yhteydessä, kun voidaan antaa evästyksiä myös tulevalle budjettiriihelle, on tärkeää, että jatketaan näitä toimia niin työllisyyden kohentamiseksi kuin sitten erityisesti palvelujen ylläpitämiseksi. Kunnille kohdennettu taloustuki tarvitsee jatkotoimia niin loppusyksystä kuin sitten ensi vuodelle, ja tärkeää on myös hoitaa järjestöjen toimintaedellytykset, kun raha-automaattivarojen tulo on [Puhemies koputtaa] ehtynyt.

14.08 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä tilanteessa te, arvoisa vasemmistohallitus, tuotte eduskuntaan teknisen lisätalousarvion, tilanteessa, missä suomalaiset ovat huolissaan omista työpaikoistaan. Monessa perheessä on huoli siitä, onko vanhemmilla työtä vielä jouluna. Tilanne on, arvoisa hallitus, vakava ja teidän toimintanne talouden näkökulmasta lähes vastuutonta. Te ette ole valmiita korjaamaan hallitusohjelmaanne rajusti muuttuneessa tilanteessa, vaikka sen tulopuoli on, arvoisa valtiova-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

rainministeri, jo muuttunut ja romahtanut. Menoista te kuitenkin pidätte kiinni, vaikka teillä ei ole niihin rahaa. Vasemmistolainen politiikka tulee näkymään rajusti suomalaisten kukkarossa tulevina vuosina. Jos korkeat verot ja veronkorotukset olisivat tämän maan ongelmien ratkaisu, niin ei meillä, arvoisa valtiovarainministeri, tässä maassa ongelmia olisi. Velkaraha ei ole ratkaisu rakenteellisissa ongelmissamme.

Arvoisa hallitus, koronaa on taudin näkökulmasta hoidettu varsin hyvin — kiitos siitä teille ja kaikille suomalaisille — mutta kaksi asiaa ontuu edelleen. Sain juuri tuossa eräältä äidiltä viestin, miten hän oli ollut viikon pois töistä odottaessaan lapsensa koronatestitulosta. Se on muuten, arvoisa hallitus, kallista tälle perheelle ja suomalaiselle yhteiskunnalle. Miksi te ette ota käyttöön koko testauskapasiteettia? Testaa, jäljitä, hoida -strategia on nyt monessa paikassa jonota, testaa, odota ja odota -tragedia. Myös lentokenttien tilanne on ontunut, ja toisaalta myös Lappiin matkustamisen turvallinen kupla odottaa ratkaisuja.

Mutta, arvoisa hallitus, ei 30 000 työllistäkään enää riitä eikä todellakaan pelkkä näky-mä tai kangastus niistä. Teidän pitää nyt rohkeasti tarttua tehtäväänne ja katsoa tähän maahan päätöksiä ja aitoja toimenpiteitä, [Puhemies koputtaa] joilla työllisyyttä pystytään parantamaan. Kokoomus on esittänyt toimenpiteet yli 100 000 työpaikan [Puhemies: Aika!] saamiseen. Ottakaa niistä käyttöön edes muutamia.

14.10 Lulu Ranne ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä lisätalous-arvio paljastaa muutamia hallituksen suurimpia koronanhoitovirheitä. Koronan talousvaikutusten hoidossa on laiminlyöty suomalaiset veronmaksajat, kunnat ja yritykset. Esimerkiksi yritysverojen maksuhojennuksen tai kustannustuen ennakoitua vähäisempi käyttö ei suinkaan kerro tarpeen olleen ennakoitua pienempi. Se kertoo, että tukimuodot ja niiden ehdot ovat olleet vääriä yritysten tarpeeseen nähden.

Tässä lisätalousarviossa tärkeintä ja vastuuttominta on kuitenkin se, mitä siellä ei ole. Tästä lisätalousarviosta puuttuu kuntatalouden toiminnan helpottaminen. Kuntataloutta päinvastoin kiristetään entisestään. Kunnat laativat parhaillaan ensi vuoden talousarvioitaan ennennäkemättömässä tilanteessa. Kun kuntien on ollut vaikeaa sopeuttaa talouttaan peruspalveluitaan rapauttamatta, paniikissa se ei ainakaan onnistu. Paniikista kertoo se, että 145 kuntaa haki harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta, 340 miljoonalla eurolla. Jaossa on 60 miljoonaa.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä tilanteessa on käsittämätöntä, ettei hallitus palauttanut kunnille kiky-sopimuksen aiheuttamia valtionosuusleikkauksia välittömästi sopimuksen päätyttyä syyskuun alussa. Veroperustemuutosten korvaustenkin, 429 miljoonaa, veivaus keikuttaa turhaan kuntavenettä juuri nyt, kun tilanne on joka tapauksessa tasattavissa ensi vuonna.

Hallitus syö nyt maan sisäistä luottamuspääomaa kaksin käsin. Suomalaiset yhteisöt ja kansalaiset lyödään ensin tainnoksiin ja sitten lähdetään elvyttämään Etelä-Eurooppaa miljarditolkulla. Kunnat, veronmaksajat ja yritykset jätetään täällä kotomaassa heitteille. Milloin aiotte lopettaa tämän vastuuttoman taloudenpidon?

14.13 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Parasta talouspolitiikkaa tänä syksynä ovat kaikki koronan torjuntatoimet ja toisen aallon ehkäiseminen ja hoitaminen. Turvallisuudentunne ja luottamuksen rakentaminen ovat avaimia sille, että elinkeinoelämä uskaltaa investoida ja ihmiset uskaltavat kuluttaa. Voisi sanoa, että tämän syksyn kolme isoa teemaa ovat terveys, talous ja työllisyys — kolme tärkeää T:tä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

Nyt on tärkeää, että tämä sali pystyy erottamaan olennaisen epäolennaisesta, ja myös näiden isojen kysymysten pitää näkyä ensi viikolla maan hallituksen budjettiriihessä. Suomi tarvitsee nyt arjen turvaa, työtä ja tasa-arvoa. Tarvitsemme tässä tilanteessa suhdanteisiin sopivaa hyvää elvytyspolitiikkaa, samaan aikaan kykyä palata valtiontalouden kehyskuriin ja todellista tahtoa tehdä työllisyyspäätöksiä, sellaisia päätöksiä, jotka parantavat tämän maan iskunkestävyyttä ja iskukykyä. [Ben Zyskowicz: Niitä odotellessa!]

Teollisuuden kilpailukyyn vahvistaminen ja teollisuustyöpaikkojen turvaaminen on aivan erityinen kysymys tässä tilanteessa. Siksi olenkin ihmetyksellä seurannut oppositiopuolue kokoomuksen päätöksentekoa, jossa on annettu tukea sille, että Suomessa luovutaisiin teollisuuden päästökauppakompensaatiosta. Tämä iskisi erityisesti suomalaisen paperiteollisuuteen — hyvin outo kanta. Sen sijaan hallitus tekee teollisuuden kilpailukykyä vahvistavia päätöksiä: teollisuuden sähkövero lasketaan EU:n minimiin, väylämaksut puolitetaan ja infrahankkeita toteutetaan pitkin maata.

Rouva puhemies! Tässä lisätalousarviossa osoitetaan 60 miljoonaa euroa toimeentulotuen epidemiakorvaukseen, 75 euroa noin 200 000:lle kaikista heikoimmassa asemassa olevalle suomalaiselle. Tämä osoittaa, että nykyisellä hallituksella on käsitys oikeudenmukaisuudesta kunnossa ja moraalinen kompassi kohdallaan.

Myös keskusta pitää erittäin tärkeänä sitä, että [Puhemies koputtaa] tässä lisätalousarviossa on 30 miljoonaa maaseudun yrityksille, jotta ne pääsevät [Puhemies koputtaa] samalle viivalle kuin muut yritykset kustannustessa.

14.15 Iris Suomela vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Välittömien toimien lisäksi on oltava rohkeutta katsoa pidemmälle. Tämä liittyy myös Suomen talouden rakenteeseen. Me tiedämme, että Suomesta viedään paljon investointihyödykkeitä, joiden kysyntään tällaiset lamat tuppaavat osumaan myöhemmin. Eli tämä globaali talouskriisi tulee osumaan meihin muita myöhemmin, ja siksi onkin tärkeää huolehtia, että se isoin ongelma eli kysynnän puute saadaan ratkaistua, ja juuri tähän elvyttämispolitiikalla pyritään. Totta kai siitä on tehtävä sellaista, että tutkitusti, tehokkaasti pidetään yllä työpaikkoja sekä luodaan lisää työpaikkoja ja samalla yrityksille toimintamahdollisuuksia.

Jo keväällä Vihriälän työryhmä totesi, että ilmastonmuutoksen torjunta on yksi tehokkaimmista tavoista luoda lisää työpaikkoja, lisää vientimahdollisuuksia suomalaisille yrityksille — tämä on alue, jossa olemme jo nyt vahvoja — ja sitä kautta vahvistaa talouden nousua ja työllisyyttä.

Samalla on toki pidettävä huolta siitä, että yhteiskunta saadaan pidettyä auki mahdollisimman pitkälle — tästä on tapahtumateollisuus juuri nyt meitä ulkona muistuttamassa. Aina, jos yhteiskuntaa joudutaan sulkemaan, se vaikuttaa väistämättä myös kysyntään.

Kuten edustaja Kurvinen hyvin totesi, toinen tehokas työllisyystoimi kysynnän ylläpitämisen lisäksi on se, että epidemia saadaan nyt ehkäistyä. Tiedämme, että Suomi ei ole saari, toimia tarvitaan niin kotimaassa kuin kansainvälisesti, jotta tämä pandemia saadaan pysäytettyä.

Arvoisa puhemies! Tässä paketissa ehkä kaikista keskeisintä on kuitenkin se, että nyt puututaan kaikista köyhimpien suomalaisten hätään. Keväällä kun kouluja, päiväkoteja, bussilinjoja, ruokajonoja, monia muita kaikista köyhimpien arkea keskeisesti tukevia palveluita laitettiin kiinni, niin moni jäi aika yksin hätänsä kanssa. Tiedetään, että Kelan toimistojen ja sosiaalitoimistojen aukioloja [Puhemies koputtaa] jouduttiin rajoittamaan ko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

ronan tähden, ja siksi onkin nyt tärkeää, että kaikista köyhimmille suomalaisille tulee tämä koronatuki.

14.17 Jussi Saramo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmiset ja valtiot ovat hyvin erilaisessa asemassa selvitä kriisistä. Suomessa meillä on onneksi vahva hyvinvointivaltio, ja se pehmentää iskua. Meilläkin ihmisten kriisinsietokyky on kuitenkin hyvin erilainen, osa elää kädestä suuhun, ja me vasemmistossa olemme korostaneet, ettei kriisiä saa kaataa tavallisten ihmisten maksettavaksi. [Oikealta: Nimenomaan!]

On ollut erittäin tärkeää saada nopeasti tukea niin pienyrittäjille, lomautetuille kuin työpaikkojen turvaamiseen sekä saada kuntien peruspalveluihin tukea, joka käytetään esimerkiksi terveyskeskuksiin, kouluihin sekä vanhus- ja vammaishoivaan. Tämä lisätalousarvio on mittaluokaltaan aiempia pienempi, mutta olemme erittäin tyytyväisiä siihen, että väliaikaisella toimeentulotuen korotuksella tuetaan nyt myös kaikkein heikoimmassa asemassa olevia tämän kriisin yli. Esimerkiksi leipäjonojen sulkeminen sekä päiväkotien ja koulujen ruokailun loppuminen aiheuttivat monille todella vaikean tilanteen.

Kaikki tämä tukeminen tietysti tarkoittaa valtion velkaantumista. Pitkällä ajanjaksolla on kuitenkin kaikkien kannalta järkevintä, että isoimman iskun ottaa vastaan valtio, joka saa jopa negatiivisella korolla lainaa. On hyvä huomata, että Suomi tässäkin tilanteessa velkaantuu keskimääräistä vähemmän. Kaikki maat ovat nyt pulassa. Suomi kestää kyllä, mutta olennaista on, millaisena astumme tästä kriisistä ulos. Koulutukseen, hyvinvointiin ja vihreään jälleenrakennukseen panostamalla me voimme nousta tästä entistä vahvempaan, ja tässä pitää kiittää hallitusta, joka tekee hyvin vastuullista ja pitkälle katsovaa talouspolitiikkaa.

Arvoisa puhemies! Ihmisiä köyhdyttämällä ei uusia työpaikkoja luoda. Sosiaaliturvan leikkaukset olisivat taantumassa paitsi epäinhimillisiä myös työllisyyttä heikentäviä kysynnän leikkaantuessa. Kokoomuksen niin sanotuissa työllisyysesityksissä [Puhemies koputtaa] on myös kriisiaikoihin sopivia, esimerkiksi varhaiskasvatusmaksujen alentaminen, [Puhemies: Aika!] jota on ihan hyvä viedä eteenpäin, mutta täytyy katsoa, mikä on suhdanteeseen sopivaa, ja toimia sen mukaan. — Kiitos.

14.19 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Tässä keskustelussa helposti unohtuu se tosiasia, että oikeastaan millä mittarilla tahansa mitattuna tämä kriisi on hoidettu Suomessa hyvin sekä taudin näkökulmasta että myöskin talouden näkökulmasta. Isku Suomen talouteen näyttää tällä hetkellä siltä, että pärjätään verrokkimaita paremmin. Toki lopputodistus annetaan vasta muutaman vuoden kuluttua.

Tämän vuoden aikana olemme saaneet muistutuksen siitä, miten tärkeää on, että valtio pystyy toimimaan nopeasti ja kohdentamaan varoja sinne, missä niitä tarvitaan. Tämä viides lisätalousarvio on esimerkki tällaisesta nopeasta toiminnasta, jolla varoja kohdennetaan välttämättömiin ja kiireellisiin toimenpiteisiin.

Den femte tilläggsbudgeten väcker hopp i dessa tider. Underskottet för detta år minskar med över 1 miljard euro. Trots det är underskottet stort, och arbetet både i Finland och inom EU måste fortsätta intensivt.

Coronakrisen har drabbat många olika branscher. Primärnäringarna har drabbats hårt, och det är glädjande att regeringen nu ökar stödet för primärnäringarna med 30 miljoner euro. Det handlar om att trygga verksamheten, men också om att trygga försörjningssäker-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

heten. Trädgårdsodlare, fiskhanterare: de alla är en väsentlig del av ett fungerande samhälle.

On erittäin hienoa, että hallitus korottaa nyt maa- ja puutarhatalouden sekä maaseudun yritysten avustuksia 30 miljoonalla eurolla. Mutta on selvää, että vaikka toistaiseksi on mennyt varsin hyvin, niin lopputodistus kriisin hoidosta annetaan vasta muutaman vuoden kulluttua. Siksi on ensiarvoisen tärkeää, että työllisyystoimissa saadaan edistyksiä nyt budjet-tiriihen aikana. Työ on paras sosiaaliturva. Tehokas työllisyyspolitiikka on hyvää sosiaali-politiikkaa.

Teollisuuden huonot ajat ovat mahdollisesti vasta edessä. Nyt on pyöritytty varsin hyvin vanhojen tilauskirjojen turvin, mutta on tärkeätä, että pystytään varautumaan [Puhemies koputtaa] myöskin teollisuuden osalta mahdollisesti huononeviin suhdanteisiin. [Puhemies koputtaa] Ollaan tässä sitten mieluummin [Puhemies: Aika!] ennakoivia, kuin että korjataan jälkeen päin asioita.

14.22 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kristillisdemokraattien kritiikki tätäkään lisätalousarviota kohtaan ei ole yksittäisten määrärahalisäysten kohdalla, joissa on sinällensä ihan tarpeellisia ja hyviä asioita, kuten esimerkiksi maatalousyrittäjäille tarkoitettu toimintatuki ja erityisesti tämä vähävaraisille suunnattu koronatuki, josta toivottavasti mahdollisimman paljon menee lapsiperheille. Sen sijaan niin tämän lisätalousarvion kuin hallituksen talouspolitiikan yleinen ongelma on tällä hetkellä se, että sieltä puuttuvat ne pitkän tähtäimen suunnitelmat siitä, millä tavalla me tasapainotamme meidän valtiontaloutta ja julkista taloutta ylipäättänsä ja millä tavalla me pystymme varmistamaan, että näiden sadantuhannen työllisen, jotka tällä hetkellä puuttuvat, työllisyys palautuu, että nämä yt-neuvottelut, jotka tällä hetkellä ovat menossa ja joiden varassa myöskin on tuhansia ihmisiä, eivät muutu irtisanomisiksi, ja millä tavalla me toisaalta pystymme luomaan uusia työpaikkoja, koska eiväthän meidän huoltosuhteen heikkeneminen, ikärakenne, pienenevät ikäluokat ja myöskään hoivan tarve ole mihinkään hävinneet. Nämä ovat niitä asioita, joihin tarvitaan niitä isoja rakenteellisia uudistuksia.

Valitettavasti tässä hallituksen esityksessä on edelleenkin ne samat ongelmat kuin aikaisemmin, ja meillä on suuria ongelmia niin yksityistalouden, yritystalouden kuin myöskin sitten kuntatalouden kohdalla. Kuntatalous on todennäköisesti tulossa kaikkien aikojen huonoimpaan vuoteen: noin 4 miljardin lisävelkaantumista kuntien puolella odotellaan. Ja tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kuntaveroja tullaan kiristämään ja sieltä se heijastuu yksityistalouden puolelle. Yksityistaloudessa jo tällä hetkellä energiaverojen korotukset ovat ongelmana. Hallitus on myöskin nostamassa sosiaaliturvamaksuja. Ja tätä kautta myös se [Puhemies koputtaa] yksityistalous kurjistuu. Eli itse asiassa hallituksen talouspolitiikassa ei ole elvyttäviä elementtejä [Puhemies koputtaa] vaan kurjistavia elementtejä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Sitten siirrymme minuutin puheenvuoroihin, jotka aloittaa edustaja Halla-aho.

14.24 **Jussi Halla-aho ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, rouva puhemies! Yleisenä huomiona toteaisin, että populistisen jakopolitiikan sijaan hallituksen tulisi tässä tilanteessa keskittyä toimiin, jotka lisäävät tuottavaa työtä. Vain sillä tavoin voidaan lisätä julkisen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

talouden tuloja ja leikata menoja ja siten ylläpitää yhteiskunnan kykyä huolehtia myös heikoimmista.

Tämä toimeentulotuen koronalisä on harhaanjohtavasti nimetty ja perusteltu, koska se ei kohdistu erityisesti ihmisiin tai perheisiin, joille epidemia on aiheuttanut ylimääräisiä kustannuksia. Toimeentulotukiasiakkaiden asema ei tietenkään ole hääppöinen, mutta on vaikea nähdä, miten juuri koronatilanne olisi pahentanut sitä oleellisella tavalla. Pikemminkin tässä on kyseessä populistinen julkisuustemppu, jolla peitetään kyvyttömyys yhteisen kakun kasvattamiseen.

14.25 Sanni Grahn-Laasonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meille tulee nyt huonoja uutisia vähän päivittäin. Eilen Teknologiateollisuus ilmoitti arviosta, että noin 20 000 työpaikkaa olisi sen läheltä katoamassa tämän vuoden loppuun mennessä, ja meillä on maassamme jo lähes 400 000 työttömää työnhakijaa.

Hallitus kokoontuu nyt budjettiriiheen. Tämä lisätalousarvio on tekninen, mutta sieltä on tulossa ensi vuoden budjettiesitys, ja tärkeitä päätöksiä odotetaan. Pääministeri Marin vahvisti tänään, että 30 000 on se hallituksen tavoite työpaikoista, jotka saadaan syntymään näillä päätöksillä, joita budjettiriihessä on aikomus tehdä. Haluaisin tiedustella teiltä, arvoisa valtiovarainministeri: onko se teidän mielestänne riittävä? Nimittäin näissä mitakaavoissa ja luvuissa, joissa me nyt olemme, ja siinä huolessa ja yt-aallossa, joka Suomea tällä hetkellä kohtaa, 30 000 tavoitteena on mielestämme rankasti alimitoitettu ja jopa välinpitämätön työttömänä olevia [Puhemies koputtaa] ja yt-uhan alla olevia ihmisiä kohtaan. [Puhemies koputtaa]

Ja lisäksi pääministeri Marin ilmoitti, että hän olisi valmis avaamaan [Puhemies: Aika!] hallitusohjelman ja päivittämään sitä. Kuka tätä vastustaa, [Puhemies koputtaa] kun sitä ei kuitenkaan olla tekemässä?

14.26 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Vanhanen totesi tässä taannoin, että koronan torjuminen on itse asiassa yksi tärkeimpiä asioita myös talouspolitiikan kannalta. Se on tärkeintä talouspolitiikkaa, ja nythän me olemme tienneet jo ennestään, että Suomi on tähän mennessä Euroopan parhaimmasta päästä selvinnyt terveydellisessä mielessä, ja nyt tämä lisätalousarvio kertoo sen tosiseikan, jonka saimme aikaisemmin kuulla, että Suomen vauriot ainakin ensi vaiheessa ovat olleet Euroopan pienimmät, ja sen vuoksi nyt velkaantuminen pienenee toista miljardia, tuloarviot nousevat pari miljardia. Nyt tarvitaan vakautta — ja edelleen täytyy pysyä valppaana — jotta toimijat voivat toimia ja yhteiskunta voi pyöriä. Siihen nähden onkin hämmästyttävää, että kokoomuksen varapuheenjohtaja Elina Lepomäki vaati puoluekokouksessa eduskunnan hajottamista [Eduskunnasta: Tässä tilanteessa!] — eduskunnan hajottamista tässä tilanteessa, [Puhemies koputtaa] kun koronakriisi on päällä. Edustaja Mykkänen, onko tämä todella kokoomuksen linja?

14.27 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Vanhanen tuossa totesi, että tämä lisäbudjettiesitys ei ole poliittisesti erityisen hohdokas, mutta kyllä tästä käy ilmi se hyvä politiikka, jota hallitus on tehnyt koronan suhteen terveyden ja talouden maailmassa. Eli tästä käy ilmi, että yritykset eivät ole tarvinneet niitä verojärjestelyjä niin laajasti kuin niitä olisi ollut tarjolla. Eli taloudessa on mennyt paremmin, ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

nakin tähän mennessä, kuin on osattu odottaa, ja sitten samalla myöskin valtion ja kuntien tulot veronsaajina vastaavasti ovat suuremmat kuin on osattu odottaa.

Ja täytyy sanoa, että kaiken kaikkiaan tilanne on hallinnassa. Uskon, että hallitus tekee hyviä ratkaisuja ensi viikon alkupuolen budjettiriihessä nimenomaan työllisyyden suhteen. Erittäin tärkeää tässä on se, että maatalouden ja maaseudun yritykset otetaan tasapuolisesti huomioon niin, [Puhemies koputtaa] ettei tuo ministeriöiden välinen jako pääse heikentämään maaseudun yritysten asemaa.

14.29 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Hallitus osaa ainakin kehua itseään, se on käynyt selväksi, [Kimmo Kiljunen: On syytäkin!] ja kaunopuheisuuden alle vain voi totuus valitettavasti kadota. Tämän hallituksen 60 miljoonan euron koronatuen saajista lähes 40 000 on ulkomaan kansalaisia. Miksi hallitus ottaa velkaa, että voitte antaa rahaa ulkomaan kansalaisille? [Paavo Arhinmäen välihuuto] Ylipäänsä suhteellisen moni on maahanmuuttajataustainen tämän hallituksen koronatuen saajista. [Välihuuto] Ja kyllähän myös Kelan luukulla on kasvava joukko ollut näitä uusisuomalaisia viime aikoina. Eikö tämän tulisi järjissään oleville ministereille implikoida, että nykyinen maahanmuuttopolitiikka on epäonnistunut? Miksi te suhtaudutte maahanmuuton kuluihin näin välinpitämättömästi ja vain jatkatte aiempia virheitä?

14.30 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On aivan selvää, että meidän täytyy tukea ja auttaa suomalaisia, kaikkia Suomessa olevia yli koronakriisin ja auttaa yrityksiä. Ja rahaahan te osaatte hallituksessa jakaa, mutta yksi asia puuttuu: Työllisyystoimia lykättiin, arvoisa valtiovarainministeri, ennen koronaa. Niitä on lykätty nyt koronan jälkeen. Te olette voineet ikään kuin köllötellä sen hyvän työn päällä, jota edellinen hallitus teki, mutta lasku on tulossa nyt maksettavaksi. Sen maksavat työttömät — 400 000 työtöntä, yt-aalto, yrittäjät ovat menossa konkurssiin. Samaan aikaan te lähettätte laskua tuleville sukupolville, meidän lapsillemme, olette murentamassa koko suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa. Kysynkin: Mikä on se syy, miksi on lykätty niitä aivan välttämättömiä työllisyystoimia? Kelpaako teille, valtiovarainministeri Vanhanen, se, että on päätös vain 30 000 työpaikasta? Niin kuin täällä edustaja Grahn-Laasonen totesi, on menossa 20 000 työpaikkaa teknologiateollisuuden piiristä, iso konkurssiaalto [Puhemies koputtaa] tulossa. Riittääkö 30 000 työpaikkaa? Jos se riittää, minä sanon, että [Puhemies: Aika!] tämä on kyllä kylmää ja kovaa politiikkaa. Lopettakaa köllöttely, [Puhemies koputtaa] tehkää niitä päätöksiä. Ne eivät ole vaikeita, [Puhemies: Aika!] mutta ne ovat oikeita. Työllisyyspäätöksiä on tehtävä.

14.31 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Onhan tämä perussuomalaisten puhe täysin patologista. Perussuomalaiset eivät hyväksy kaikkein köyhimpien tukemista, jos senttiäkään siitä valuu maahanmuuttajille. Jos suomalaiset köyhät kärsivät, kärsikööt, on ilmeisesti perussuomalaisten linja. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Siellä laitaoikealla ei ymmärretä — kokoomus ja kristilliset ymmärtävät, että kyllä heikossa asemassa olevia tässä tilanteessa pitää tukea, mutta teiltä ei löydy pienintäkään ymmärrystä köyhille suomalaisille. [Leena Meri: Se on sinun tulkintasi!]

Arvoisa rouva puhemies! Mutta kyllä on ollut erikoista kuunnella myös sitä, miten kokoomus on nyt viikon ajan itkettänyt ja pelotellut Suomen kansaa, ja lopulta puheenjohtaja Petteri Orpo sanoi, että ”tavoitteleimme sellaista Suomea, jossa keskituloinen palkansaaja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

voi haaveilla siitä, että voisi jonain päivänä ostaa palkallaan auton”. Me haluamme pitää huolta tästä yhteiskunnasta, jossa keskituloinen voi ostaa auton. [Puhemies koputtaa] Ja kaikkein pahinta on se, että täällä vielä halutaan tässä tilanteessa [Puhemies: Aika!] panna nurin koko eduskunta ja panna uudet vaalit. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä idea!]

14.32 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vaikka talous on todella haasteellisessa tilanteessa nyt ja tulevaisuudessa, niin kyllähän merkillepantavaa on juuri se huomio, mistä täällä aloitettiin, että tämä lisätalousarvio osoittaa sen, että myös taloudessa tässä vaiheessa ollaan selvitty hieman pienemmällä kuin pelkäsimme, ja tässä velanottotarve yli miljardin — toista miljardia — pienenee. [Timo Heinonen: Paljonko otatte lokakuussa? Riittääkö 10?] Siksi minullekin tuli semmoinen hämmästyksen tunne, kun viikonloppuna kajahti sieltä Porista kova eripurin julkittuominen. Siellä vaadittiin tässä tilanteessa jopa eduskunnan hajottamista ja uusia vaaleja, kun hyvät ystävät, puhemies, eikä ole nyt niin, että tässä tilanteessa nimenomaisesti tarvitsee vaalia vakautta, luottamusta, yhteiskunnan jälleenrakentamista, ei eripuraa? Siksi, puhemies, minä toivoisin, että myös huomioiden tämän myönteisen talouskehityksen ja terveystalouden annettaisiin nyt arvoa [Puhemies koputtaa] sille yhteiselle työlle, että me hoidamme [Puhemies: Aika!] suomalaisten turvallisuutta [Puhemies koputtaa] paremmin puolin eteenpäin.

14.34 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Silloin maaliskuussa 2019, kun tämän hallituksen ohjelmaa sorvattiin, Suomessa oli työttömiä 191 000 ja hallitus laittoi kunnianhimoiseksi tavoitteekseen saada 30 000 uutta työpaikkaa. [Paavo Arhinmäen välihuuto] No sitten viime vuoden syksynä tehtiin budjettia ja laskettiin, että 5 000 työpaikkaa lähtee teidän talousarvionne seurauksena. Mikä on hallituksen vastaus? No 30 000 työpaikkaa riittää.

Nyt sitten koronan seurauksena heinäkuun lopun tilastojen mukaan Suomessa on 387 000 ihmistä vailla työtä. Mikä on hallituksen vastaus? 30 000 riittää. Viimeisimpien tietojen mukaan teknologiateollisuudesta lähtee 20 000 työpaikkaa. Mitä te sanotte? 30 000 työpaikkaa riittää.

Tämähän on aivan käsittämätöntä. Ei teitä voi kyllä ainakaan sivulle vilkuilusta syyttää, mutta määrätietoisia te olette siinä, että te viette Suomen päin seinää. Kyllä tässä tarvitaan oikeita toimia työllisyyden lisäämiseksi, ja niitä me teiltä odotamme. Mikä on [Puhemies koputtaa] teidän vastauksenne, Matti Vanhanen?

14.35 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmettelen kyllä, että hallituspuolueiden edustajilla on varaa kehua jopa taloustilannetta. Puhutaanpa siitä kuntataloudesta nyt vähän enemmän, näistä rakenteellisista ongelmista. Tiedetään, että kuntatalous on historiallisen... [Paavo Arhinmäki: Onko edustaja Purra katsonut Euroopan taloustilannetta?] — Saisinko minä nyt puhua, edustaja Arhinmäki? [Paavo Arhinmäki: Olkaa hyvä vain!] — Kuntatalous on harvinaisen ja historiallisen synkässä tilanteessa, ja tähän ei ole syynä koronavirus, joka on ainoastaan viimeistellyt tämän tilanteen. Erityisesti kuntien verotulot mutta samalla myös menot tietysti ovat aikamoisessa luisussa, ja velkaantuminen on näiltä osin rakenteellista, jopa sellaisissa kunnissa kuin Espoo, joka nauttii tietysti hyvistä veronmaksajista ja yhteisöverosta. Ikääntyminen ja muut väestötason muutokset ovat tietysti krooninen ongelma, mutta jopa niissä kunnissa, joihin on tullut uusia asukkaita, nuoria aikuisia, verotulot ovat siis jo ennen koronaa monin paikoin käänty-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

neet laskuun, kuten Uudellamaalla. Tästä huolimatta hallitus pitää itsepäisesti kiinni hallitusohjelmasta ja lisää kuntien tehtäviä, [Puhemies koputtaa] tilanteessa, jossa kuntakentältä kuuluu aivan muuta: nimenomaan pitäisi vähentää. [Puhemies: Aika!] Rahoitus ja tehtävät eivät ole sopusoinnussa.

14.36 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelman mukaan vaalikauden lopussa työllisyysaste olisi 75 prosenttia ja julkinen talous tasapainossa. Valtiovarainministeri Vanhanen, kysyn teiltä, onko hallitusohjelma tältä osin edelleen voimassa. Ilmeisesti voimassa on hallituksen ohjelman se kohta, että tässä budjettiriihessä syntyisivät 30 000 uutta työllistä tuovat päätökset, ja päätöksenteko verifioitaisiin valtiovarainministeriön laskelmilla.

Pääministeri Marin on puhunut siitä, että tässä tilanteessa on ”näkymä” 30 000 uudesta työllisestä. Edustaja Heinonen jo totesi, että sen sananmukainen synonyymi olisi ilmeisesti ”kangastus”. Edustaja Kurvinen, riittääkö keskustalle se, että budjettiriihessä on näkymä 30 000 työllisestä?

14.37 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työllisyydessä ei mikään riitä, se on itsestäänselvää. Ne toimet, joita me pystymme tekemään, eivät pitkällä aikavälillä riitä, vaan niitä on tehtävä jatkuvasti. Siksi näillä numeroilla kikkailu on itse asiassa aika hassua. Oleellista on se, kuinka paljon työpaikkoja me pystymme tämän kriisin aikana säilyttämään, ja sen päälle me tarvitsemme niitä toimia, jotka voivat lisätä työpaikkoja toisilla aloilla.

Ministeri sanoi, että esitys on tylsä, ja mielestäni se on oikeastaan hyvä asia, koska silloin, kun politiikassa on draamaa ja vauhtia ja vaarallisia tilanteita, asiat ovat yleensä huonosti, mutta kun asioita tehdään tylsästi ja vakaasti, niin silloin asiat ovat hallussa. Mielestäni tämä lisäbudjetti osoittaa sen, että asiat ovat hallussa. Siinä puututaan akuutteihin asioihin ja budjettiriihessä tehdään niitä ratkaisuja, jotka kantavat meitä tästä eteenpäin.

Haluaisin painottaa budjettiriihtä ajatellen sitä, että kun korona on jättänyt meille vaikeita asioita, niin kyse ei ole vain taloudesta ja työllisyydestä. [Puhemies koputtaa] Ne ovat äärimmäisen tärkeitä, mutta kyse on myös sosiaalisesta lamasta [Puhemies: Aika!] ja sen hoitamisesta, ja siihen liittyy järjestöjen rahoitus.

14.38 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ketkä ovat ne, jotka ovat eniten koronasta kärsineet? Onko se mahdollisesti keskituloinen perhe, yksinhuoltajaperhe, joka ei kuulu toimeentulotuen piiriin? Toivoisin, hallitus, että selvittäisitte myös tätä.

Arvoisa puhemies! Tehyn luottamusmies ilmoitti, että koronakuormitus hipoo kestävyiden rajoja. Terveystieteidenhuoltosektori on todella kovan paineen alla. Työn määrä, henkilöstöpula, osaamisvaje ja ylityöt kuormittavat heitä siellä.

Perussuomalaiset ovat toistuvasti nostaneet esille koronalisän hoitotyöntekijöille, niin sanotun vaarallisen työn lisän. Arvoisa ministeri, mitä te vastaatte siihen?

Arvoisa rouva puhemies! Täällä nousi Espoo esille, ja voin kertoa, että kyllä Espooseen väkeä muuttaa mutta verotulot eivät kasva. Lomautukset, irtisanomiset vaikeuttavat sitä, verotulot laskevat, ja samaan aikaan me olemme antamassa elvytystä Euroopalle. Mihinkä tämä Suomi on menossa? Hylkäätekö te, hyvä hallitus, oman maan kansan?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

14.39 **Arto Pirttilahti kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pitää tuonne kokoomukselle sanoa, että kyllä olette menneet lyhyessä ajassa pitkän matkan eli toivosta toivottomuuteen. Teillä on sentään ennen ollut toivoa, nyt on pelkästään surkeutta, näköalattomuutta, mutta että pitäisi vielä eduskuntakin pistää... [Välihuuto] No, ehkä se tästä selviää, mikä se lopullinen ajatus on.

Mutta, arvoisa puhemies, tuosta kustannustuesta todellakin, että kaikkea tukea ei ole käytetty, ehkä noin puolet on käytössä, ja on erinomainen asia, että myös maa- ja metsätalousministeriö ja TEM ovat laittaneet tämän laajennuksen tästä rahasta maaseutuyritystointintaan.

Erinomainen asia on myös tämä koronatuki vähävaraisille perheille.

Mutta kysymys oikeastaan tuosta, kun perussuomalaiset väittävät tällä hetkellä, että tämä lisätalousarvio heikentäisi kuntien asemaa. Todellakin, kuntien asema on heikko, mutta ehkä tarkennuksena siihen, kun tämä 547 muuttuu 118:ksi, että tätä rahaahan eivät kunnat ole hakeneetkaan. Se on ollut [Puhemies koputtaa] varalla oleva raha, mutta verotulot ovat tämän kuitanneet. Tähän voisi vastata valtiovarainministeri tarkentavasti.

14.41 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää, että vaikeina aikoina tuetaan kaikkia, siis kaikkia, juuri kaikista heikoimmassa asemassa olevia. Tähän hallitus esittää tarpeellista keinoa, väliaikaista epidemiakorvausta toimeentulotukeen. Jos kohdennus haluttaisiin, kuten perussuomalaiset sanovat, vain juuri lapsiperheille, niin tämä heidän ehdottamansa keino, lapsilisä, kohdentuisi kyllä myös varakkaammille perheille. Parempi keino voisi olla työttömyysturvan lapsikorotus tai toimeentulotuen lapsen perusosan nosto. Tietysti tässä epidemiakorvausesityksessä on kyllä pieni haaste, joka liittyy siihen, että pitää olla toimeentulotuella nyt syksylläkin, ja tällaisia kannustimia kyllä soisi vältettävän.

Kuntien talouden tilanne on kireä, kuten täällä on todettu, ja talouden jousto, jota kunnilta on vaadittu jopa yrityksiä enemmän, alkaa olla tapissaan. Odotamme sitä syksyn uutta lisätalousarviota, ja toivottavasti se pystyy huomioimaan tämän mittakaavan, mitä kunnissa tarvitaan.

14.42 **Juhana Vartiainen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä keskustellaan ehkä välillä vähän halpamaisestikin ristiin tästä suhdannepolitiikasta ja pitkän aikavälin rakennetoimista. Ne kuuluvat kuitenkin yhteen, koska edellytys alijäämän lisäämiselle nyt on se, että meillä on myös pitkän aikavälin kestävä julkistalous, ja sitähän meillä ei ole. Meillä on räjähtävä velka, jos te katsotte valtiovarainministeriön ennusteita.

Arvoisa valtiovarainministeri Vanhanen, te kerroitte aikaisemmassa salikeskustelussa näkemyksen, että velkasuhde pitäisi vakauttaa 75 prosenttiin. Se on ihan hyvä tavoite — kunnianhimoisempiakin voisi ajatella — ja sehän edellyttää aika rajua sopeutumisvaihetta. Arvoisa ministeri, missä suhteessa teidän ja hallituksenne mielestä tässä sopeutumisessa tulee käyttää a) työllisyyttä lisääviä reformeja, b) menosäästöjä ja c) veronkorotuksia? [Puhemies koputtaa] Tämä on hyvin tärkeä tieto, jonka suhteen yritykset [Puhemies: Aika!] ja kotitaloudet ja sijoittajat ovat pimennossa.

14.43 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Väliaikaisen epidemiakorvauksen rahoittamiseen kohdennettu määräraha kaikkein heikoimmassa asemassa oleville ihmisille on todella tarpeellinen. Kaikkein haavoittuvimmassa ase-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

massa olevien kansalaisten tukemiseksi on kyllä tehtävä muutakin. Esimerkiksi järjestöt tekivät keväällä, kuten ne aina tekevät, tärkeää työtä haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten auttamiseksi. Ilman järjestöjä keväällä syntynyt hoito- ja hoivavelka olisi nyt vielä suurempi. Ilman järjestöjä yksinäisyyden ja eristykseen joutumisen seuraukset olisivat nyt vielä pahempia. Järjestöjen hyvinvointityöhön suuntautuva toiminta säästää yhteiskunnan varoja ennakoivasti ja vahvistaa heikoimmassa asemassa ja syrjäytymisvaarassa olevien ihmisten toimintakykyä.

Puhemies! Lämmin kiitos hallitukselle tästä toimeentulotukiasiakkaiden epidemiakorvauksesta, ja uskon kyllä, että hyvä hallitus löytää budjettiriihessä kestävä ratkaisun myös järjestöjen toimintaedellytysten [Puhemies koputtaa] ja rahoituksen turvaamiseen.

14.44 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kohdentaisin tämän velkarahan hiukan tarkemmin. Lakiesityksessä 75 euron koronalisästä toimeentulotuen saajille perusteluissa lukee: ”Lakiesitystä ei ole käytetty lausunnoilla, joissa oltaisiin saatu selvityksiä tämän määräaikaisen tuen vaikutuksista ja kohdentumisesta.”

On hiukan pelottava suunta, että myös oppivelvollisuuden pidentämiseen kuuluu se, että kaikki on kaikille ilmaista, vaikka on paljon perheitä, jotka pystyisivät hoitamaan lasten opiskelun. Meillä ei ole minun mielestäni loputonta kassaa täällä. [Paavo Arhinmäki: Haluatteko siis peruskoulun maksulliseksi?] Tuntuu, että vihervasemmisto haluaa antaa nälkäiselle kalan, kun taas perussuomalaisten ajattelutapa ja tahtotila on antaa hänelle onki, koska se auttaa myös seuraavalla kerralla nälän yllättäessä. [Iiris Suomela: Entä jos järvesä ei ole kalaa?] Vastuullisessa talouspolitiikassa, missä keskitymme työllisyyteen ja ennaltaehkäiseviin toimiin, pystymme auttamaan apua tarvitsevia myös jatkossa vastuullisesti. [Puhemies koputtaa] — Edustaja Arhinmäki, oli hauskaa, että edustaja Hopsu [Puhemies: Aika!] sai täällä kertoa omia näkemyksiään tästä korotuksesta [Puhemies koputtaa] ilman minkäänkokoisia huutoja. [Puhemies: Aika!] Täältä jos koettaa neuvoa, heti huudetaan.

14.45 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on edustaja Lindtman ja ehkä monet muutkin kysyneet, mitä kokoomus haluaa, haluammeko kaataa hallituksen ja hajottaa eduskunnan. No, emme tietenkään halua ensisijaisesti näitä toimia vaan haluamme, että hallitus toimii. Me haluamme, että suomalaisilla on töitä ja että taloutemme ei ajaudu konkurssiin. Arvoisa puhemies, tätä me haluamme.

Lisäksi, valtiovarainministeri Vanhanen, totesitte äsken, että talouden kehitys ei ole ollut niin negatiivinen kuin mitä olitte ajatellut ja että verokertymä on ollut parempi kuin mitä oli ajateltu. No, nyt kun katsotaan realiteetteja, niin esimerkiksi teknologiateollisuudellahan tilauskirjoissa oli vielä edellisen vuoden tilauksia viime keväänä, mutta nyt tilanne on huomattavasti huonontunut, koska taloustilanne myöskin meidän keskeisissä vientimaissamme on huonontunut, ja myöskin siitä syystä, että vienti-ihmisemme eivät pääse matkustamaan. Kysyisinkin teiltä, ministeri Vanhanen: mitä näille matkustusrajoituksille aiotaan tehdä, [Puhemies koputtaa] jotta meidän vienti-ihmisemme pääsevät tekemään meille kaikille tärkeää [Puhemies: Aika!] vientityötä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja tässä osiossa annan vielä kaksi minuutin puheenvuoroa, ja sitten ministeri Vanhanen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

14.47 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Uusiutuvan energian tuotantotukeen ehdotetaan noin 100 miljoonan euron lisäystä. Tuulivoima kun lisääntyy, lisääntyy myös tuki tuulivoimalle. Vuoden 2020 talousarvioon verrattuna tässä nyt on tulossa jopa 45 prosenttia lisää korotusta. Mutta kuinka tämä polttoaineverotushomma on? Ihan tavallinen ihminen kärsii siitä polttoaineverotuksen korotuksesta. Ja entäs nämä lämmitysjutut? 130 000 asuntoa taitaa lämmitä öljyllä, ja näistä iso osa on pienituloisilla eläkeläisillä. Siellä 30 prosenttia on 60—69-vuotiaita, jopa 40 prosenttia yli 70-vuotiaita. Kun eläkkeen keskimääräinen rahasumma on noin 1 680 vuodelta 2018 [Puhemies koputtaa] ja remontit maksavat 20 000—30 000, [Puhemies: Aika!] niin aikooko hallitus seuraavassa talousarviossa poistaa polttoaineverotuksen korotuksen? [Puhemies: Aika!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja sitten viimeinen minuutin puheenvuoro tässä osiossa.

14.48 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmaan palaamme sitten seuraavassa osiossa debattia tähän kysymykseen eduskunnan hajottamisesta, joka kokoomuksen varapuheenjohtajan johdosta on esitetty tavoitteeksi — siis eduskunnan hajottaminen keskellä koronavirusta tilanteessa, jossa hallitus on terveydentilanteen [Ben Zyskoviczin välihuuto] saanut hoidettua ja sen lisäksi talouden saanut hoidettua vielä Euroopan parhaimmasta päästä tähän mennessä.

Mutta, arvoisa puhemies, on hyvä, että täällä nyt ovat myös perussuomalaiset heränneet tähän kuntien tilanteeseen. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Edustaja Purra, teidän johdatte valiokuntaa, jonka pitäisi nimenomaan katsoa kuntien perään. [Välihuutoja] Silloin kun täällä keväällä käsiteltiin lisätalousarvio, jossa hallitus toi ison tukipaketin kuntiin, te piditte sitä rahanjakona. Silloin te sanoitte, että tämä korona on vain savuvero, jonka varjolla jaetaan rahaa, ja tämä on julkisen sektorin painottamista. [Puhemies koputtaa] Arvoisa puhemies, myös seuraavassa budjettiriihessä [Puhemies: Aika!] tarvitaan tukipaketti kunnille.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen, 2 minuuttia.

14.49 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Tuulivoiman kohdalla uusia syöttötariffeja ei ole kolmeen vuoteen enää myönnetty, eli uudet voimalat syntyvät ilman tätä tukea. Sillä valtavalla panostuksella, joka on tuulivoimaan laitettu, on saatu aikaan lisää edullista sähköntuotantoa, joka on laskenut kaikkea sähkön markkinahintaa, mistä kaikki suomalaiset ovat hyötynneet, mutta se heijastuu sitten tähän, että näitten vanhojen sopimusten myötä sähkön hinnan laskiessa tämä korvaus kasvaa.

Eduskunta päätti kevätkauden siihen, että se hyväksyi neljännen lisätalousarvion, jossa oli todella suuret kuntien sairaanhoitopiirejä koskevat lisämäärärahat. Nyt tähän lisätalousarvioon ei ole uusia arvioita tehty, eikä tämä ratkaise suinkaan ensi vuotta. Edustaja Ranne esitti sen kritiikin, että miksei tässä ole otettu tätä kuntien palkkasopimusta huomioon. Meillä ei ole sitä käytäntöä — kun kunnilla on sopimusvapaus ja ne sopivat palkkatarkistuksista — että valtio jotenkin automaattisesti kustantaisi siihen liittyvät vaikutukset. Sellaista linjausta ei ole olemassa.

On kysytty, riittääkö 30 000 työpaikkaa päätöksenä. Ei riitä. Meillä on olemassa siitä vanhat päätökset, jotka hallitusohjelmassa lähtivät 60 000:sta, josta 30 000 tehdään ensi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

vaiheessa, sitä jatketaan, ja kesäkuussa hallitus päätti, että tämän muuttuneen tilanteen takia tätä 60 000:n tavoitetta pitää nostaa, ja näissä päätökset kertyvät aikanaan. [Ben Zyskowitz: Tavoitetta on helppo nostaa, missä ne toimenpiteet ovat?]

Mutta yhdyn erityisesti niihin monien hallituspuolueiden käyttämiin puheenvuoroihin, jotka korostavat talouden tämän hetken tilannetta. Siis tällä hetkellä tai ainakin toistaiseksi ne pienet myönteiset merkit, jotka tästäkin lisäbudjetista ovat laskettavissa, kertovat vain tämän kesän osalta taloustilanteesta. Se ei ole mennyt aivan niin huonosti kuin keväällä pelättiin, mutta se ei ennakoit todellakaan sitä, että olisi [Puhemies koputtaa] jotenkin voitettu tämä tilanne. Meillä on erittäin suuret haasteet [Puhemies koputtaa] liittyen muun muassa vientiteollisuuden näkyisiin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt siirrymme debatin kakkososioon, seuraavaan 45 minuuttiin, ja pyydän tekemään hillityn vaihdon, kenenkä osalta se on tarkoitus tehdä, ryhmittäin. Odotamme pienen hetken. — Näin. Ja nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää debatissa vastauspuheenvuoron, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Ja debatin aloittaa edustaja Heinonen.

14.53 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskustassa on juhlittu jollain tavalla, että yrittäjät eivät olekaan tarvinneet tuota kaikkea kustannustukea. Oletteko te, arvoiset keskustalaiset, käyneet eduskunnan ulkopuolella, tuolla portaililla, katsomassa, mitä siellä tapahtuu? Siellä ovat muusikot, siellä ovat urheiluseurat, siellä ovat urheilijat, siellä on koko tapahtuma-ala. Pelkkä kohina tulee kaiuttimista. Heillä ei ole tällä hetkellä työtä eikä mahdollisuuksia eikä oikeutta tehdä työtä. Älkää, hyvät keskustalaiset, juhliko täällä sitä, että nyt menisi yrittäjillä hyvin. Heillä menee äärimmäisen huonosti.

Arvoisa puhemies! Myös matkailuala on erittäin tukalassa paikassa. Tuhansia, tuhansia työttömiä on tulossa, jos te ette pysty tekemään päätöksiä turvallisesta matkustamisesta, matkailukuplasta Lappiin. Hotelli- ja ravintola-ala — erittäin tukalassa paikassa. Tulossa tuhansia ja tuhansia työttömiä, jos te ette, arvoisa hallitus, [Puhemies koputtaa] nyt pysty tekemään toimenpiteitä, joilla matkailu-, [Puhemies: Aika!] ravintola- ja tapahtuma-alaa-kin autetaan. [Puhemies koputtaa] Älkää juhliko, se satuttaa näitä ihmisiä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Muistutan, että tässä osiossa käytetään hyvin pääsääntöisesti minuutin puheenvuoroja.

14.54 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tästä koronatuesta puhuttiin, että hyvin harva suomalainen työtön on saamassa hallitukselta koronatukea. Itse asiasa koronan vuoksi työnsä menettäneistä yksikään ei ole saamassa nyt tätä suoraa koronatukea. Tätä suoraa, verotonta koronatukea 75 euroa kuukaudessa on sen sijaan saamassa lähes 40 000 ulkomaan kansalaista. Tuki olisi perussuomalaisten mielestä tullut antaa vain Suomen kansalaisille tai vain lapsiperheille. Miksi sitä tukea ei annettu vain lapsiperheille, jos sen tuen peruste olivat lapsiperheiden kulut?

Se, mitä hallituksen tulisi oppia, on kuitenkin se, että tietenkin työttömiä ja työttömyyttä autetaan kaikkein parhaiten auttamalla ihmisiä töihin. [Puhemies koputtaa] Siihen me odotamme teiltä toimia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

14.55 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on pakko ensinnäkin korjata edustaja Tavion väitettä. Tuskinpa toimeentulotuen saajista 40 prosenttia on ulkomaan kansalaisia. [Oikealta: 40 000!] Vieraskieliset ovat asia erikseen.

Arvoisa puhemies! [Välihuutoja] Mitä tulee työttömiin tai lomautettuihin, edustaja Tavio, niin jos huomaisitte, jo keväällä eduskunnassa hyväksyttiin laki työttömyysturvan parantamisesta. Siltä ihmiseltä, joka jää lomautetuksi tai työttömäksi, karenssit ovat pois, ja se on itse asiassa jopa isompi riippuen ansiopäivärahan tasosta kuin tämä koronakorvaus, ja on hyvä, että heillä on ansiopäiväraha, ettei tarvitse hakea toimeentulotukea. Ansiosidonnainen päiväraha ei myöskään kulu koronan aikana. Nimenomaan heille, jotka nyt työnsä ovat menettäneet tai tulleet lomautetuiksi, on tullut jo koronatuki. Tässä on kyse ihmisistä, paitsi lapsiperheistä myös eläkkeensaajista, joiden tukiverkot ovat [Puhemies koputtaa] koronan vuoksi jopa romahtaneet. Sen takia he tarvitsevat tukea. Toivottavasti ette tätä vastusta.

14.56 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan todeta edustaja Heinoselle, että tässä salissa kukaan ei juhli sitä, että kustannustukea on haettu vähemmän kuin on ennakoitu, eikä todellakaan sille ole aihetta. Sen sijaan me voisimme yhdessä täällä iloita siitä, myös oppositio, että kun vaikeassa tilanteessa hallitus joutui nopealla aikataululla suunnittelemaan erilaisia välineitä yritysten tukemiseksi, niin Suomen Yrittäjien tutkimuksen mukaan valtaosa yrittäjistä kokee, että nämä ovat olleet ihan toimivia instrumentteja. Mutta pitää muistaa: siellä on väliinputoajia myös välissä, ja kaikki yritykset eivät ole saaneet, vaikka olisi ollut tarvettakin, eli meillä ei ole aihetta tässä iloita.

Sen sijaan voi todeta sen, että ei tätä tilannetta, joka meillä nyt on koronaviruksen aikaan syntynyt, tällainen taloudellinen kriisi, yritysten tuilla ratkaista vaan sillä, että me saamme talouden pyörät pyörimään Suomessa, ja tässä hallitus tekee koko ajan töitä, myös sen eteen, että me saamme matkailualalle matkustusputken Lappiin syntymään.

14.57 Mari Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että nyt huomioidaan monenlaisia aloja ja moni edustaja on käynyt tutustumassa esimerkiksi tapahtuma-alan toiveisiin ja ahdinkoon tällä hetkellä, koska aika usein täällä salissa puhutaan vain sellaisista aloista, joita ehkä perinteisesti on opittu ajattelemaan suomalaisen talouden kivijalkana, mutta on tosi hyvä muistutus, että meillä on paljon työllistäviä palvelualoja ja meillä on itse asiassa myös aloja, jotka pärjäävät hyvin koronan aikana ja jotka pystyvät tarjoamaan ratkaisuja myös tähän koronatilanteeseen. Meillä on yrityksiä todella eri tilanteissa, ja siksi me tarvitsemme ratkaisuja näille kaikille.

On hyvä, että myös terveydellinen tilanne on saatu pidettyä hyvänä, koska riskihän on siinä, että jos terveystilanne heikkenisi, niin sitten meidän taloustilanne usealla toimialalla pahenisi huomattavasti, [Puhemies koputtaa] joten se on hyvä pitää mukana tässä keskustelussa.

14.59 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto on alusta asti korostanut, että kriisiä ei saa kaataa tavallisten ihmisten maksettavaksi. Hallitus on toiminut ihmisten hyvinvoinnin ja toimeentulon turvaamiseksi sekä yritysten tukemiseksi niin, että työpaikkoja ei menetettäisi. Kokoomuksen ajamat työllisyystoimet ja rakenneuudistukset tarkoittaisivat sosiaaliturvan leikkauksia, mutta köyhiä köyhdyttämällä ei luoda ainuttakaan oikeaa uutta työpaikkaa. Nyt tarvitaan elvytystoimia kysynnän ja työ-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

lisyiden parantamiseksi. Toivoisin, että hallitus kuitenkin nyt miettisi ja huomioisi myös tapahtuma-alan ahdingon, josta tänään olemme nähneet heidän terveisensä Eduskuntatalon edessä.

Olen itse nostanut esiin alan yleisen kustannustuen tiukkojen kriteerien osalta jo keväällä ja jättänyt myöskin elokuussa hallitukselle kirjallisen kysymyksen tapahtuma-alan erikoislaatuisuuden huomioimisesta ja tukemisesta. Omat ystäväni, jotka ovat esimerkiksi roudareita tai ääni- ja valomiehiä, ovat nyt työttöminä.

15.00 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä edellisellä kerralla puhuttiin kilpailukyvyistä ja teollisuuden pärjäämisestä ja näin poispäin. Olen kyllä samaa mieltä siitä, mitä edustaja Lohi tuossa totesi, että talouden pyörät pitää pitää pyörimässä ja raha liikkeellä, koska eihän muuten verokertymää tule eikä työllisyys parane.

Mutta jotenkin minulle on vähän jäänyt epäselväksi, miten työllisyys ja yritysten pärjääminen paranevat, jos me nostamme jatkuvasti kulutusveroja. Meillä on polttoaineveroa nostettu kymmenen vuoden aikana yli 60 prosenttia, sähköveroa, sitä komponenttia, on nostettu 150 prosenttia, sähkönsiirrot ovat koko ajan nousseet ja nyt kaukolämmön hinta on noussut, kun puumarkkinoilla ja turvemarkkinoilla tapahtuu tiettyä heiluntaa. Miten nämä korotukset auttavat yrityksiä, koska eihän yritys ole verotuksesta kiinnostunut, jos se ei pysty tuottamaan voittoa? Minun mielestäni yhden kilpailukyky- ja teollisuuspaketin, mikä pitäisi tänne tuoda, kyllä pitäisi sisältää neutraali arviointi siitä, miten nämä kulutusverot sitten edistävät työllisyyttä ja Suomen kilpailukykyä.

15.01 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Vanhanen, kysyin teiltä torstain kyselytunnilla kuntien tilanteesta ja erityisesti näistä sakkomaksuista, jotka tulevat siitä, että työttömyys pitkittyy. Kerroitte kyselytunnilla, että ansioveron korotuksia ei olisi tulossa, mutta tuli semmoinen tunne, että te ette huomionnut tätä kuntapuolta ja kuntaverotusta. Kuten täällä on tullut tänään esille, kunnat ovat todellisesti pulassa.

Odottaisin teiltä, hyvä hallitus ja hyvä kuntaministeri, että te luopuisitte näistä sakkomaksuista ainakin toistaiseksi, kun on täysin kohtuutonta, että kunnat maksavat jatkuvasti kasvavia sakkomaksuja. Kotikaupungissani Hyvinkäällä ne ovat nyt vuoden takaisesta nousseet 30 prosenttia, eli ne työllisyystoimet ovat kyllä hyvin pitkälle täältäkin riippuvaisia. Pyydän nyt teitä, jos te olette siihen ehtinyt perehtyä, kun torstaina tuntui, että te ette ihan ehkä ymmärtänyt kysymystäni tai ollut sitä tullut ajatelleeksi — nyt varmasti olette muutaman päivän aikana miettinyt: voitteko vastata, tuleeko näihin sakkomaksuihin nyt helpotuksia siellä paketissa?

15.02 Veronica Rehn-Kivi r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! Tässä lisätalousarviossa tehdään nyt tasapainottava esitys, jossa velanoton tarve vähenee. Samalla tässä on kannatettavia tukimuotoja kaikkein heikoimmassa asemassa oleville henkilöille ja perheille mutta samalla kuntien osuus vähenee.

Kommunerna föreslås få 429 miljoner mindre i stöd för skatteinkomstbortfall än det som beviljades i den andra tilläggsbudgeten. Det är i och för sig bra att kommunerna inte anser sig vara i behov av det här stödet såsom man befarat, men det är viktigt att se till att de här

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

pengarna nu delas ut rättvist och att kommunerna kompenseras i förhållande till det de har förlorat.

15.03 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä valtiovarainministeri Vanhanen totesi, että tämä lisätalousarvioesitys on tylsä. Toivon, että tämä ensi viikon budjettiriihen lopputulos ei ole tylsä vaan että sieltä tulee nyt aivan niitä konkreettisia päätöksiä työllisyyden parantamiseksi, joita on täällä salissa peräänkuulutettu kuukausi toisen jälkeen, ja aivan erityisesti sellaisia päätöksiä, joilla yritysten toimintaedellytyksiä pitkällä tähtäimellä vahvistetaan. Esimerkiksi tämän kysymyksen paikallises- ta sopimisesta tulee olla tässä mukana. [Eduskunnasta: Juuri näin, kyllä!]

Tämä väliaikainen epidemiakorvaus on hyvä asia, mutta kyllä tämä perustelu hiukan on harhaanjohtava, kun tässä puhutaan henkilöistä ja perheistä, heidän tukemisestaan. Tämä- hän on vain yksilökohtainen tuki tähän toimeentulotukeen, [Puhemies koputtaa] mitään erityistä perhetukea tässä ei ole.

15.04 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Eestilä luetteli hieman aikaisemmin liudan kulutusverokorotuksia, ja minusta tuntuu, että kokoomus on tainnut olla itsekin hallituksessa silloin, kun näitä korotuksia on tehty.

Mutta mielestäni hallitus on toiminut todella vastuullisesti. Se on pitänyt huolta terveydestä ja tällä tavalla estänyt terveydenhoidon kustannusten nousemisen. Samalla on huolehdittu myös taloudesta, on pyritty estämään konkurssreja ja työpaikoista on pidetty huolta. Elikkä tämä on erittäin vastuullista toimintaa ollut.

Oppositio tietenkin pyrkii aina näyttämään sen, että hallitus on toiminut väärin, [Leena Meren välihuuto] mutta tarkastelkaa nyt, ja katsotaan sitä neljättä lisätalousarviota, miten paljon laitettiin silloin panoksia liikkeelle, ja ne eivät ole vielä lähteneet hankepuolella eteen- nemään, eli ne kun saadaan liikkeelle kaikki, niin kyllä tästä ihan hyvä tulee. — Kiitos.

15.05 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus me- noja lisää, menoja lisää, menoja lisää, menoja lisää, mutta tulopuolella ei ole juurikaan minkäännäköisiä näkymiä, ei juuri mitään. Nyt sitten velalla ostetaan vasemmistolle ää- niä, 60 miljoonalla. Sen maksaa tavallinen ihminen. Vaikka edustaja Saramo muuta väit- tää, sen maksaa oikeasti tavallinen ihminen, työssäkäyvä ihminen.

Olisitte tämän 60 miljoonaa antaneet vaikka kädenojennuksena sairaanhoitajille, jotka ovat vaarantaneet jopa oman terveytensä tämän homman vuoksi.

15.06 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Talouden ennus- tettavuus ja sääntöjen tarkka noudattaminen on taloudenpidolle aivan keskeistä. Hallituk- sen sisältä on kerrottu, että Kaipolan tehdas on ollut kannattava, ja tänään pääministeri tar- kensi, mistä hän on tietonsa saanut. Hän sanoi, että palkansaajaliikkeeltä ja suoraan tehtaal- ta.

Pörssisäännöt ovat hyvin yksiselitteiset. Sisäpiiritietoa ei saa käyttää, ja jos sisäpiiritie- toa on saanut käyttöönsä, sitä ei pidä lähteä levittämään eteenpäin, siis oikeudetonta tietoa ei pidä käyttää. Tässä on nyt erilaisia vaihtoehtoja: joko on vuodettu sisältä, ja toinen vaih- toehto on sitten siitä edelleen jatkona, että sitä vuodettua tietoa on käytetty väärällä tavalla. Tämä on erittäin raskas asia hallituksen kannalta, jos käytetään pörssin sääntöjen vastai- sesti tietoja. Toivon, että hallitus sisällään käy tästä pienen kehityskeskustelun [Puhemies

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

koputtaa] ja tekee tarvittavat toimet ennen kuin pörssin markkinavalvonta ja Finanssivalvonta tarttuvat asiaan. [Eduskunnasta: Ohhoh!]

15.07 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten valtiovarainministeri Vanhanen totesi, tämä lisätalousarvio on nähtävä jatkumona sarjassa. Tämä tällä kertaa painottuu ehkä vähän teknisiin asioihin ja on 1,3 miljardia euroa plusmerkkinen, mutta onneksi sinne on saatu kuitenkin määrärahapuolelle eräitä tärkeitä asioita, joista täällä eniten on keskustelua herättänyt tietenkin tämä 60 miljoonan euron epidemiakorvaus. Viime viikolla, kun siitä keskustelimme salissa, perussuomalaisten taholta kysyttiin, millä se aiotaan rahoittaa. Tässä lisätalousarviossa se nyt rahoitetaan. Piste.

Täällä ovat tulleet esille myös korona-asiat. Haluaisin todeta, että Ilta-Sanomien eilen artikkelin otsikolla ”Kahdeksan hyvää uutista koronatilanteesta Suomessa”, ja tänään he kysyivät seitsemältä asiantuntijalta, onko hallituksen koronastrategia oikea, ja kaikki vastasivat, että on. Suomi testaa tällä hetkellä tartuntalöydöksiin nähden eniten Euroopassa. 500 testatusta löytyy yksi tartunta, [Puhemies koputtaa] 499 on tervettä.

15.08 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi todellakin elää vielä hyvin poikkeuksellisia aikoja tämän epidemian johdosta, ja monia riskejä on ilmassa.

Nyt tässä heiteltiin syytöksiä, mitä tulee tähän tapahtuma-alaan. On aivan selvää, että tapahtuma-ala on vaikeuksissa, koska se on luonteeltaan sellainen toimiala, että se kärsii tällaisesta epidemiatilanteesta ja sen rajoituksista kaikista pahiten. Luotan siihen, että hallitus etsii tähänkin uudenlaisia keinoja ja ratkaisuja. Pitää muistaa, että tapahtuma-alalla on ennen kaikkea myös erittäin iso aluepoliittinen merkitys, koska tapahtumat ovat ympäri Suomea.

Mutta jos tässä keskustelussa jokin ihmetyttää, niin se, että vaikka elettäisiin kuinka vaikeita aikoja tahansa, niin kokoomuksen veropopulismi sen kun jatkuu. Te tarjoatte miljardin euron veronkevennyksiä samaan aikaan, kun veropohja on tämän talouskriisin myötä ilmeisesti rapautumassa. Pidän tätä todella erikoisena toimintana. Tämä on todellinen hyvinvointiyhteiskunnan halpuutus, jota te tällä miljardin euron [Puhemies koputtaa] verolellä nyt tässä tarjoatte.

15.09 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että hallituksen puolelta kannetaan huolta myös tapahtuma-alasta. Nimittäin Marinin hallitus on pettänyt tämän alan jo kolme kertaa. Rajoitusten piti ensinnäkin kestää teho-osastojen kuormittumisen ajan. Teholla ei käytännössä ole koronapotilaita ollut kuukausiin, silti tapahtumia rajoitetaan. Tästä uhkaa tulla pysyvä tapa, jos rokotteen teho ei ole absoluuttinen. Marin lupasi syksyllä, että ei tehdä uusia valtiollisia rajoituksia vaan pyritään alueellisiin ja yksilötason toimiin. Tästä huolimatta elokuun lopussa kiristettiin tapahtumien rajoituksia, vaikka THL sanoi, ettei Suomessa ole kiihtymisvaihetta. Tapahtumillekin on luvattu rahallista tukea, mutta sen ehdot tehtiin sellaisiksi, etteivät kulttuuritapahtumat ja tapahtumien pienet alihankkijat saa sitä. Arvoisa puhemies, miten hallitus aikoo tähän reagoida?

15.10 Riikka Slunga-Poutsalo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielenkiintoista keskustelua. Tässä jää kovat paineet ensi viikolle budjettiriiheen odotettavaksi siitä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

että oikeasti saadaan tämä meidän maamme taloudellinen tilanne ja ihmisten arjessa pärjääminen kääntymään siihen suuntaan, että on uskoa tulevaan.

Edustaja Lindén totesi tuossa todella näppärästi, kun perussuomalaiset penäsivät, mistä se tuki rahoitetaan, että nyt lisätalousarviossa sitä tulee, rahaa tulee. Se tulee seinästä, lainnalla, velaksi, eli ei tämä nyt ole oikein rakentava tapa. [Välihuutoja]

Eli budjettiriiheen nyt sitten lisää paineita ja odotuksia siitä, että saadaan jotain oikeasti aikaiseksi sillä lailla, että on valo tunnelin päässä.

15.11 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin tämä esitys on selkeä jatkumo jo tehtyihin, aikaisempiin talousarvioesityksiin ja hienosti paikkaa esimerkiksi kaikkein köyhimpien asemassa olevia tällä täällä jo paljon puhutulla tuella, ja lisäksi tulee tämä maatalousyritysten tasaaminen, niin että kaikkia eri alojen yrityksiä kohdellaan mahdollisimman tasavertaisesti.

Tässä isossa kuvassahan meillä on käsillä aika nopea kriisi: korona ja sen tuomat talousvaikutukset. Sen lisäksi meillä on koko ajan päällä hitaita kriisejä, niistä isoimpina ilmastomuutos ja luontokato. Olipa mikä tahansa se tapa, millä me elvytämme ja nousemme tästä nopeasta kriisistä, niin sen täytyy olla sellainen, että me ratkaisemme näitä hitaita siinä samalla. Muuten se on uudelleen seinään päin juoksemista ja kestäättömällä pohjalla. Tämä on myös talouspolitiikan linjana aivan keskeinen asia, ja sen täytyy siellä budjettiriihessä toki myös näkyä. Tämä on myös taloustieteilijöiden [Puhemies koputtaa] näkemys.

Tässä ekologisessa jälleenrakennuksessa [Puhemies koputtaa] todellakin riittää työtä. [Puhemies: Aika!] Sitten täytyy toki huolehtia siitä, että meidän talous- ja työpolitiikan rakenteet tukevat sitä.

15.13 Heidi Viljanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Väliaikainen koronaepidemiakorvaus on puhututtanut täällä salissa jo viime viikolla ja se puhututtaa edelleen. Puhutaan siis tuesta, joka on kaikkein heikoimmassa asemassa oleville ihmisille tarkoitettu. Täällä kysytään monessa asiassa, että mistä rahat. Se sama kysymys kysytään jo monessa perheessä — kysytään kuukausittain, viikoittain, päivittäin. On aika raskasta elää, kun ei tiedä, mistä rahat. [Eduskunnasta: Tavallisissa perheissä!] Minusta on surullista enää edes yrittää luokitella tätä joukkoa, keille näistä ihmisistä tämä etuus kuuluu ja keille ei — minusta siihen ei ainakaan ole. Se, joka perustoimeentulotukea saa tässä maassa, on varmasti tämän 75 euroa kuukaudessa ansainnut, ja se menee tarpeeseen.

15.14 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lisätalousarviolla on hallituksella mahdollisuus reagoida ja vaikuttaa ripeästi siihen tilanteeseen, mikä meillä on meneillään ja lähiajan tulevaisuudessa. Ripeitä ja vaikuttavia päätöksiä tarvitaankin, jotta annetaan sitä suuntaa ja luodaan uskoa tulevaisuuteen — annetaan myös toivoa, laitetaan talouden rattaat pyörimään.

Kevään aikana ja kesällä suomalaisissa kodeissa on tehty paljon töitä, etätöitä mutta myös muita. Ihmiset ovat tarvinneet apua niin hoivaan kuin turvaan, ja moni suomalainen on pystynyt teettämään remontteja, kuten energiaremontteja. Kysynkin nyt oikeastaan hallitukselta, mitä aiotte tehdä, kun ainakaan tässä lisätalousarviossa ei se suunnanmuutos sille puolelle vielä näkynyt. Tälle vuodellehan hallitus kavensi ja vähensi kotitalousvähenystä. Kokoomukselle kaikki työ on arvokasta, on se sitten itsensä, yrittäjän tai työntekijän tekemää, toisen kodissa tai omassa kodissa, tai on se sitten hoivaa, turvaa, siivousta tai re-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

montteja. Kokoomus esitti jo viimeksi [Puhemies koputtaa] kotitalousvähennyksen tuplaamista [Puhemies koputtaa] ja yli 75-vuotiaille senioreille [Puhemies: Aika!] niin sanottua superkotitalousvähennystä. [Puhemies koputtaa] Mitä hallitus tekee?

15.15 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On koko lailla surkuhupaisaa, kun täällä hallituspuolueet keuhuvat hyvää taloudenpitoa tilanteessa, jossa kuitenkin velkaa otetaan 17,6 miljardia. [Ben Zyskowicz: Ei riitä!]

Ja mitä tulee nyt tähän esitykseen sekä tästä toimeentulotuesta että sitten tästä matkustajakorvauksesta, niin näissä ei ole minkäänkokoisia vaikutusarvioita. Tässä salissa huudettiin viime kaudella huonosta lainvalmistelusta, mutta toteaisin, että se on valitettavasti myös tämän hallituksen ongelma tällä hetkellä. [Eduskunnasta: Tämä on uusi normaali!]

Me odotimme tältä lisätalousarviolta jonkunlaisia työllisyystoimia, toimia, joilla työpaikkoja säilytetään — vähintään siihen, mutta mielellään myöskin siihen, miten niitä luodaan. Mutta ei, niitä ei tullut. Ja kaiken lisäksi tässä taloustilanteessa hallitus on mitä ilmeisimmin ostamassa myös lentoyhtiön, tämän FinnHEMSin.

Että kyllä minä sanoisin, että nyt joku järki käteen tässä rahan käytössä, ennen kuin sitä ensin tulee tähän maahan sisään.

15.16 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Korona on tuntunut monella tapaa köyhissä perheissä. Poikkeusaika on näkynyt muun muassa perheitten kasvaneina ruokamenoina. Opettajavuosien aikana näin, että kouluruokailu oli monille köyhien perheitten lapsille päivän tärkein ateria.

Edellisessä tästä aiheesta käydyssä keskustelussa esitettiin ihan hyvä kysymys siitä, että minkä vuoksi tätä koronatukea ei kohdennettu lapsilisiin. Vastaus on yksinkertaisesti se, että tämä on universaali tuki, ja nimenomaan tämä koronatuki haluttiin kohdentaa vähäosaisille perheille.

15.17 Katja Hänninen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vasemmistolaisena minulle on erittäin tärkeää, että tämä hallitus on pienituloisten asialla. Se konkretisoituu tässä lisätalousarviossa, jossa on muun muassa väliaikainen epidemiakorvaus. 75 euron korotus henkilöä kohden toimeentulotukeen on merkittävä ja auttaa monenlaisissa elämäntilanteissa olevia tavallisia ihmisiä.

Haluan kuitenkin tässä puheenvuorossa nostaa esiin huoleni lapsiperheköyhyyden kasvamisesta entisestään. Ongelma oli merkittävä jo ennen koronaa, ja nyt koronan vuoksi noin 55 000 uutta perhettä kokee toimeentulo-ongelmia ja suoranaista köyhyyttä. Onneksi tämä hallitus on sitoutunut uudistamaan sosiaaliturvaa pitkällä aikavälillä, mutta nyt tarvitaan myös pikaisia ratkaisuja, joilla voidaan tätä perheiden inhimillistä hätää helpottaa. Kysyisinkin: olisiko mahdollista harkita lapsijärjestöjen esille nostamaa lapsilisien lisämaksupäivien käyttöönottoa, jolla voisimme helpottaa nyt pikaisesti [Puhemies koputtaa] erityisesti pienituloisten lapsiperheiden arjessa jaksamista ja taloudellista tilannetta?

15.18 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilman tapahtumia ei tapahdu mitään. Tapahtuma-ala lähettää meille parhaillaan vahvan viestin Eduskuntatalon ulkopuolelta: ”Mahdollistakaa tapahtumien järjestäminen turvallisesti. Älkää muuttako ohjeistusta jatkuvasti, vaan luottakaa meihin.” Me kokoomuksessa kävimme kuuntelemassa ja kuulimme tämän viestin. Kuuliko hallitus?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

Tapahtumateollisuus työllistää jopa 20 000 ihmistä. Teknologiateollisuus ennakoi 10 000 työpaikan menetystä. Vantaalla sijaitseva Helsinki-Vantaan lentoasema ja sen ympäristö työllistävät yksin yli 15 000 ihmistä. Nämäkin työpaikat ovat nyt vaarassa. Koska vaikuttaa siltä, että ikäviä uutisia on tulossa vielä pitkin syksyä, on hallituksen tehtävä kaikkensa, että työpaikkoja menisi mahdollisimman vähän, ja toisaalta luotava edellytykset sille, että työpaikkoja voi myös syntyä. Siksi me peräänkuulutamme niitä työllisyystoimia. Mittakaava on saatava kohdalleen, ja sen paikka on budjettiriihessä.

15.19 Mikko Lundén ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mittavat leikkaukset ja veronkorotukset ovat edessä. Kunnat tarvitsevat entistä enemmän valtionapua. Onko niille tulossa sitä vai ei? Kuntiin on tulossa päinvastoin lisää tehtäviä. Työllisyystavoitteet kannattaa jo unohtaa. Sen sijaan työttömyysluvut nousevat ja konkurssit lisääntyvät. Mitä tekee hallitus? Joko ei mitään tai vain pahoittelee tilannetta. Silti pidätte vielä kynsin hampain kiinni hallitusohjelmasta, siis ohjelmasta, joka alun perinkin oli tehty sellaiselle pohjalle, jossa menopuoli on hoidettu kiitettävästi mutta tulopuoli arvosanalla ”huono”. Tuhannet pienyrittäjät, kuten matkatoimistot, ajautuivat konkurssiin tai eivät saaneet tukea lainkaan. Jälkinäpertelyt eivät enää auta konkurssin tehneitä yrityksiä. Hallitus vain nukkui heidän kohdallaan, kun olisi tarvittu toimia heti.

Arvoisa rouva puhemies! Tahdon myös tiedustella, missä lisätalousarviossa otetaan huomioon matkatoimistoyrittäjät. He ovat joutuneet lopettamaan liiketoimintansa jo paljon aikaisemmin kuin esimerkiksi ravintolat. Tilanne toimistoilla on edelleen sietämätön. Kysynkin: onko hallitus ottanut huomioon matkatoimistoyrittäjät, ja tuleeko heille apuja mahdollisesti seuraavassa talousarviossa?

Lisäksi kummastelen sitä, miksette laittaneet suoraan lapsilisään lisää tukea pienituloisille lapsiperheille. Etelä-Eurooppaan on rahaa antaa miljardeja mutta suomalaisille ei. Se jos jokin on uskomatonta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä vaiheessa annan ministeri Paaterolle puheenvuoron, 2 minuuttia.

15.20 Kuntaministeri Sirpa Paatero: Arvoisa rouva puhemies! Kuntatalous on todellakin ahdingossa, ja sen tunnistamme kaikki. Äsken juuri tänne tullessani noin 20 kunnan kanssa kävimme taloustilannetta läpi.

Kuitenkin on muistettava ja huomioitava, että tämän hallituksen aikana ennen koronaa olemme lisänneet miljardin euron paketin kunnille edellisen kauden indeksijäädytyksistä, vähennetyistä tehtävistä ynnä muista johtuen. Nyt neljännessä lisätalousarviossa tuli se 1,4 miljardia euroa näillä neljällä eri elementillä ja sen lisäksi myöskin suoria valtionavustuksia esimerkiksi joukkoliikenteeseen, koulujen puolelle, ympäristöministeriön puolelta ja muualta.

Nyt tässä lisätalousarviossa on ainoastaan tämä tekninen muutos, jossa korjataan se, että kunnilta eivät vähentyneetkään verotulot sitä lähes 550:tä miljoonaa euroa vaan vähän reilut 100 miljoonaa euroa. Tämä on kustannusneutraali, koska seuraavien kahden vuoden aikana tulee tietenkin veroperustemuutoksissa tämä sitten huomioitua. [Leena Meri: Ja kunnat maksaa takaisin!] Tässä kunnat... — Se tulee siellä veroperustemuutoksissa. — Eli kunnathan ovat saaneet sen verotulon niiltä yrityksiltä, koska ne eivät ole lykanneet niitä. Eli sillä lailla se on tällekin vuodelle ihan hyvä tilanne.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

Tähän kysymykseen sakkomaksuista. Tällä hetkellä ei ole siihen tulossa muutoksia, mutta ajattelen niin päin, että kun kunnille on tulossa työllisyyden kuntakokeilu, niin kunnat pystyvät entistä paremmin huolehtimaan työllisyydestä, jolloinka sitä sakkomaksujen maksamistarvetta tulee olemaan vähemmän. Mutta tulevaisuudessa tietenkin tämäkin on yksi hyvä kysymys.

Mutta ensi viikon budjettiriihessä tietenkin käymme läpi asioita kuntatalouden osalta, ja jos ja kun oletettavaa on, että näihin testauksiin liittyen tulee vielä kustannuksia tälle vuodelle, niin kuin olemme sopineet lentokenttien, satamien ja muiden osalta [Puhemies koputtaa] erityisesti, ne katsotaan vielä kuudennessa lisätalousarviossa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja sitten takaisin debattiin.

15.22 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Lintilä on vahvasti julkisuudessa epäillyt, että eivät kaikki ministeritkään tajua sitä, millaisissa ongelmissa yritykset ovat, ja kun tätä salikeskustelua nyt kuuntelee, niin on aivan selvää, etteivät hallituspuolueiden kansanedustajatkaan sitä ymmärrä. Täällä on valtava keskinäisen keuhon kerho ollut, on kerrottu, miten hyvin ollaan tehty talouspolitiikkaa. Ja sitten kun katsotaan tuota ympäröivää yhteiskuntaa, niin siellä on satojatuhansia työttömiä, yt-neuvottelut meneillään. Kuten ministeri Lintiläkin on todennut, tilauskirjat tyhjenevät, irtisanomisia ei voi enää pysäyttää, tulemme näkemään paljon konkurssseja. Ja mitä tekee hallitus? Samaa mieltä ovat myöskin yrittäjät siitä, että hallitus ei ymmärrä yrittäjiä — 80 prosenttia yrittäjistä on näin sanonut.

Kysyinkin nyt, arvoisa valtiovarainministeri: Taloudessa aika moni asia on kiinni luottamuksesta. Jos yrityksessä nähdään, ettei hallitus pysty Suomen talouden tilannetta parantamaan, eivät he silloin myöskään investoi eivätkä työllistä. Minkälaisia päätöksiä [Puhemies koputtaa] nyt budjettiriihestä tulee, että luottamus voidaan palauttaa, että Suomenmaassa kannattaa tehdä työtä, [Puhemies: Aika!] teettää työtä ja investoida? [Puhemies koputtaa] Ja kertokaa, riittääkö se mittakaava, 30 000 työpaikkaa. Miten te voitte ajatella, [Puhemies: Aika!] että näin vähäinen määrä riittää kattamaan hyvinvointiyhteiskunnan?

15.24 Hussein al-Taee sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on nyt huomattava se, että hallituksen ensisijainen tehtävä on palauttaa usko luotettavaan Suomeen yrittäjyyden ja työllisyyden ja hyvinvoinnin kannalta. Ensisijainen tehtävä on torjua korona. Tällä saadaan aikaiseksi sitä työllisyyttä, luotettavuutta ja tätä toimintaa, mitä kaikki kansanedustajat ovat täällä peräänkuuluttaneet. Näissä työllisyyskuvioissa on ollut näissä lisäbudjeteissa kaksi haaraa, joita täytyy ymmärtää: 1) ylläpitää työpaikat näillä erilaisilla tuilla, ja 2) budjettiriihen kautta tulee sitten lisää näitä työpaikkoja, ja tässä kohtaa siis yrittäjyyttä on ajateltu. Näissä lisätalousarvioissa on ajateltu yrityksiä aikaisemmin, nyt ajatellaan köyhiä ja muun muassa maataloutta. Tämä on hyvää jatkumoa.

15.25 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä vuotta, niin kevätkautta kuin tätä syyskautta, tietysti korona on vaikeuttanut, ja lähes kaikki hallituksen esitykset ovat keskittyneet koronaan ja sen vaikutuksiin ja sen torjumiseen. Se on hyvä asia.

Kun olen kuunnellut opposition puheenvuoroja, perussuomalaiset ovat vastustaneet kaikkea. He ovat vastustaneet kaikkia niitä esityksiä, [Välihuutoja perussuomalaisten ryh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

mästä] mutta ei ole tullut vaihtoehtoja ollenkaan. Kokoomus on myöskin vastustanut aluksi lähes kaikkea, mutta sitten myöskin ovat esittäneet lisätalousarvioiden yhteydessä — eivät mitään käytännössä. Eivät ole esittäneet mitään esitettyjä lisäyksiä poistettavaksi, vaan ovat hyväksyneet hallituksen esitykset sinällään, määrärahat kokonaisuudessaan. Ihmettelen, mikä on se kokoomuksen vaihtoehto. [Kokoomuksen ryhmästä: Työllisyys, työllisyyden vaihtoehto!] Pelkästään arvostelu ei vie asioita eteenpäin.

Toivon, että me yhteistyöllä ja yhdessä voisimme rakentaa asioita eteenpäin. Hallitus on omasta mielestäni paneutunut asioihin. Nyt on jo viides lisätalousarvio, ja kaikissa on [Puhemies: Aika!] paneuduttu nimenomaan työllisyyteen ja ihmisten hyvinvointiin. [Puhemies: Aika!]

15.26 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Torniainen tässä arvosteli kokoomusta siitä, että emme ole näistä lisäbudjettimäärärahoista esittäneet vähennyksiä. Olen jo aikaisemmin täällä sanonut, mutta sanon nyt uudelleen ja oikein hitaasti, että meidän kritiikkimme ydin ei ole niissä lisämäärärahoissa, joita hallitus on esittänyt. Kyllä tässä maassa aina riittää hyviä kohteita, joihin voidaan laittaa satoja miljoonia tai jopa miljardeja lisää. Meidän kritiikin ydin on siinä, että samanaikaisesti hallitus ei ole kuitenkaan lainkaan ollut kiinnostunut siitä, millä nämä kaikki lisämenot rahoitetaan. Nehän rahoitetaan — ja tästä olemme hallituksen kanssa yhtä mieltä — talouskasvulla ja työllisyydellä. No, mitä hallitus on tehnyt työllisyyden hyväksi? Ja nyt budjettiriiheen mennessä pitäisi puolet olla tehtynä tästä 60 000:sta. Onko se edes voimassa, ja riittääkö keskustalle [Puhemies koputtaa] näkymä, vai vaaditaanko päätöksiä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Annan tässä debatissa vielä minuutin puheenvuorot seuraaville henkilöille: Arhinmäki, Tavio ja Lindtman. Sen jälkeen ministeri Vanhanen.

15.27 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun täällä on kysytty, että millä perusteella voidaan sanoa, että taloudessa on onnistuttu, niin kun katsoo koko Eurooppaa, koko maailmaa ja talouslukuja, niin kohtuullisen hyvin niillä päätöksillä, joita ollaan yhdessä täällä tehty, on kotimarkkinoista pystytty pitämään huolta.

On täysin selvää, että tapahtuma-alaa pitää tukea, ja toivon, että saadaan siihen esityksiä tulemaan, mutta en ole kuullut yhtäkään konkreettista esitystä myöskään kokoomukselta — joka kovasti täällä kritisoi hallitusta — miten se tehtäisiin. [Sanni Grahn-Laasosen välihuuto] Sen sijaan te olette tukeneet jokaista niistä esityksistä, millä olemme yrityksiä tähän asti tukeneet. [Sari Sarkomaan välihuuto]

Sen sijaan ihmettelen erityisesti perussuomalaisia, jotka sanovat, että työttömiä ei ole tuettu: omavastuupäivät poistettiin, tuotiin yrittäjien työttömyysturva ja tämä toimeentulotuen korotus. 70 prosenttia toimeentulotuen saajista on työttömiä, iso joukko on yksinäisiä miehiä, siellä on eläkeläisiä. Pitääkin kysyä: mitä perussuomalaisilla on suomalaisia yksinäisiä miehiä vastaan? [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

15.29 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kovin on yksioikoisia, väärä väitteitä perussuomalaisista esitetty täällä. Mehän olemme emme suinkaan vastustaneet kaikkea vaan tässä nimenomaan koronakevään aikana hyvin pitkälti tehneet yhdessä näitä päätöksiä koko eduskuntana. Sen takia olen suorastaan aika hämilläni, miten van-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

han liiton edustaja Torniainen voi edes esittää tuollaista. Se on jo törkeää populismia, jos joku. [Välihuuto]

Me olemme nyt puhuneet näistä 60 miljoonan euron koronatuista, ja perussuomalaiset kyseenalaistivat niissä sen, [Paavo Arhinmäen välihuuto] minkä takia tukea, verotonta tukea 75 euroa kuukaudessa, annetaan lähes 40 000:lle ulkomaan kansalaiselle. [Välihuuto kokoomuksen ryhmästä] Eikö tukea olisi voinut antaa vain Suomen kansalaisille [Paavo Arhinmäki: Ei!] tai vain lapsiperheille? Tämä oli esimerkki ehdotuksesta: annetaan vain lapsiperheille. [Hälinää]

Ja tähän tapahtuma-alan tilanteeseen meiltä on tullut jo toukokuussa kirjallinen kysymys siitä, että eikö voida antaa erityistukea. Ministeri Vanhanen, tapahtuma-ala varmasti haluaisi nyt teiltä kuulla, onko hallituksen linja muuttumassa. Mitenkä perustuslaki? Perustuslakivaliokunta edellytti ravintoloille erityistukea. Miksei erityistuki kuuluisi myös esitetyle [Puhemies: Aika!] tapahtuma-alalle?

15.30 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan tämän puheenvuoron aluksi käyttää pienen hetken oikaisuun. Nimittäin aiemmin debatissa siteerasin edustaja Taviota väärin. Hän todella puhui 40 000:sta, ja kuulin, että hän olisi sanonut 40 prosenttia. Tarkistin sen, ja todella oli niin, että Tavio käytti lukuna 40 000:ta. Kävin sen myöskin edustaja Taviolle sanomassa, mutta kun se on tässä salissa sanottu, niin haluan sen myös tässä salissa [Leena Meri: Hyvä, kiitos!] korjata.

Arvoisa puhemies! Pidän kuitenkin tärkeänä sitä, että paitsi, että me mahdollistamme heille, joiden turvaverkot todella tämän koronan lockdownin aikana sulkeutuivat, sen, että myös heitä tuetaan, samalla tavalla kuin heitä, jotka ovat jääneet työttömiksi.

Ja sitten vielä näkymä sinne budjettiriiheen: Toimeentulon ohella todella tärkeää on nyt pitää huoli palveluista, etulinjassa työskentelevien resursseista. Sen takia tarvitsemme myös kunnille tukea ensi vuodelle, ja toivon, että siihen koko eduskunnasta löytyy [Puhemies koputtaa] tukea.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen, 3 minuuttia.

15.31 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Tätä lisäbudjettia ja viikon päästä alkavaa ensi vuoden budjettia tehdään talouden kannalta vaarallisessa tilanteessa: 17 miljardin alijäämä yhden vuoden aikana, ja loppuvuosi vasta osoittaa sen, millainen se lopulta tulee olemaan — se kertoo siitä, että emme todellakaan elä normaalia tilannetta. Minkäänlaista helpotuksen huokausta ei voida sanoa, koska näyttää siltä, että epidemia edelleen häiritsee taloutta erittäin vakavasti, meillä ja meidän vientimaissamme. Siksi isot asiat pitää pitää järjestyksessä.

Kotimarkkinoiden kannalta, paikallisen työllisyyden kannalta epidemian hyvä hoito lähimpinä päivinä, lähiviikkoina, tämän syksyn aikana on mitä tärkeintä talouspolitiikkaa. Se pitää kyetä tekemään niin, että voimme pitää talouden mahdollisimman avoimena, ja tämä koskee myös matkailua. Hallitus tällä viikolla käsittelee rajakysymystä — se on siis otsikko laajasti ottaen tälle liikkuvuudelle. Pitää löytää tapa, joka on selkeästi viestittävässä, ymmärrettävissä sekä suomalaisten että ulkomaisten matkailijoiden ja työmatkoja tekevien kannalta, mutta samalla sen täytyy pitää riskitaso riittävän alhaalla, jotta emme ehdoin tahdoin käynnistä uutta epidemia-aaltoa Suomessa. [Ben Zyskiewicz: Hyvä linja!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

Tämän rinnalla me teemme tämän kriisin jälkeiseen vaiheeseen liittyviä työllisyysratkaisuja. Lopulta yrityksissä päätetään, paljonko työllisyyttä tulee. Ne ennen muuta keskittyvät työvoiman tarjonnan lisäämiseen ja sen parantamiseen, että ihmisillä olisi paremmat edellytykset pärjätä työelämään sisältyvissä nykyvaatimuksissa.

Tähän loppuun minä sanon, että oikeastaan eniten hämmensi nyt tässä lisäbudjettikeskustelussa kyllä täältä oikealta toistuvasti tullut kritiikki tätä 60 miljoonan euron määrärahaa kohtaan, joka kohdistuu esityksen mukaisesti kaikkein vähävaraisimmille. Se 60 miljoonaa riittää siis 800 000 tukikuukauteen 75 eurolla. Se jo kertoo sen, että sen saajien joukossa on aivan tavallisia pienituloisia köyhiä suomalaisia, ei pelkästään [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä] lapsiperheitä vaan myös eläkeläisiä, työttömiä, niitä ihmisiä, jotka ovat aidosti joutuneet tämän epidemian, sen rajoitusten takia myös lisäkustannusten kohteeksi. [Ville Tavio: Entä ulkomaan kansalaiset?] Me olemme myöntäneet miljardeja kunnille ja yrityksille työpaikkojen säilyttämiseksi niin että tämä homma rullaa eteenpäin. On kohtuullista, että me myös kohdistamme suoraa tukea kaikkein pienituloisimmille ihmisille. [Ville Tavio: Ulkomaan kansalaisille!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Tämä debattiosuus on tällä erää päättynyt. Sitten siirrymme puhujalistaan. — Ensimmäinen puheenvuoron käyttäjä, edustaja Könttä.

15.34 Joonas Könttä kesk: Arvoisa puhemies! Vastuullisuus, tarkoituksenmukaisuus ja tulevaisuudenusko — näitä vaaditaan nyt Suomen talouspolitiikalta. Hyvinvointiyhteiskuntamme perusta rakentuu työlle ja yrittäjyydelle. On tärkeää, että pidämme kiinni vastuullisuudesta, siis siitä, että teemme yhdessä työtä isänmaan eteen tulevia sukupolvia silmällä pitäen. On tärkeää, että teemme tarkoituksenmukaista talouspolitiikkaa, jotta oikeat keinot vastaavat oikeisiin ongelmiin. Ja on myös erityisen tärkeää, että lisäämme tulevaisuususkoa, siis se, että rakennamme pohjaa uudelle kasvulle.

Arvoisa rouva puhemies! Viime keväänä löysimme yhteisymmärryksen koronakriisin hoitamiseen. Uuden edessä kaikkea mahdollista tietoa ei ollut käytettävissä, mutta silti me onnistuimme. Onnistuimme sekä tautitilanteen että taloudellisen tilanteen puolesta kohtuullisen hyvin — koko eduskunta, koko Suomi yhdessä.

Isänmaamme on silti edelleen tänä päivänä vakavien aikojen keskellä. Yksituumaisuutta tarvitaan. Meidän on syytä asettaa kaikki mahdolliset voimavarat siihen, että suomalaiset ja tämä maa pärjäävät nyt ja myös korona-ajan jälkeen.

Tautitilanteen hallinta on aivan ensisijainen asia. Sekä ihmisten terveyden että taloutemme kestävyys vuoksi on nimenomaan tautitilanteen hallinta keskeistä. Talouskriisi on vältettävä, jotta hyvinvointiyhteiskuntamme kansalaiset voivat hyvin myös tulevaisuudessa — jotta meillä tulevaisuudessa on hyvinvointiyhteiskunta. Meidän on tehtävä kaikkemme, että työstä pidetään kiinni ja että uutta työtä lisätään. Muutokset ovat väistämättömiä. Kaikkia niitä ei voida millään estää, mutta tilalle on luotava uutta. Työllistäviä päätöksiä ei ole varaa lykätä. Meidän on päinvastoin kyettävä työllisyysasteen merkittävään nostoon tulevaisuutta ajatellen. Keinoja on paljon, mutta helppoja ne eivät totisesti ole.

Arvoisa puhemies! Viennin näkymät ovat heikenneet nopeasti. On tärkeää, että hallitus on tekemässä kansallisia kilpailukykyä vahvistavia päätöksiä. Teollisuuden sähköveron laskemista Euroopan unionin sallimaan minimiin, viennille tärkeää väylämaksun puolitus- ta ja sen jatkamista sekä erilaisten infrastruktuurien tukemista, niiden käyntiin laittamista — näitä kaikkia me tarvitsemme, ja näitä kaikkia me olemme onneksi jo tehneet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

Viime viikolla esitelty listaamattomien yritysten henkilöstöantien verotusta koskeva esitys on kansankapitalismia parhaimmillaan. Tällaisia toimenpiteitä me tarvitsemme lisää, ja aikaa ei ole hukattavaksi. Tällaisia päätöksiä myös suomalaiset odottavat, ja tällaisia päätöksiä meidän on tehtävä.

15.38 Iris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Kalastamaan opettaminen voi tuntua hienolta metaforalta, mutta ensin pitää katsoa, onko järvessä kalaa. Jos ei ole, nälkäiselle ei kannata antaa onkea vaan leipää. Meillä on ihmisiä, joilta puuttuu leipä pöydästä koronan takia, ja tähän se toimeentulotuen koronakorotus pureutuu. Kenenkään nälkä ei nimittäin ratkea sillä, että todetaan monien muidenkin kärsineen koronasta. Kenenkään nälkä ei varsinkaan ratkea sillä, että ihmisiä käsketään menemään töihin, kun koronan keskellä niitä töitä ei yksinkertaisesti ole. Varsinkaan uusia ihmisiä ei tässä tilanteessa valitettavasti uskalleta palkata, joten tilanne on erityisen vaikea nyt työmarkkinoille astuville nuorille ja toisaalta pitkään työttömänä olleille. Onkin melko kylmää sanoa heille, että menisit töihin. Töihin ei nimittäin mennä, vaan töitä saadaan. Tämä on totta varsinkin nuorille, jotka ovat kasvaneet ensin 90-luvun laman keskellä ja sitten aikuistuneet keskellä vuoden 2008 talouskriisiä, sukupolvelle, jonka tulevaisuus on jatkuvasti ollut yhä epävarmempi.

Kun katsotaan Kelan tilastoja, niin nimenomaan nuoret ja toisaalta vanhukset ovat kaksi ikäryhmää, joissa korostuneen moni on ajautunut työttömyyteen, köyhyyteen ja vaikeuksiin koronan tähden. Nämä ovat myös niitä ikäryhmiä, missä paljon asutaan yksin, ja kun tästä nyt puhutaan, niin on pakko sanoa, että ei välttämättä ihmisten omasta tahdosta.

Erytyisen kovaa korona on iskenyt nuoriin naisiin, joiden asema työmarkkinoilla oli jo valmiiksi epävarma. Ja nyt muuten, kun tänään Väestöliitto julkaisi raporttinsa syntyvyydestä, kannattaa muistaa, että nimenomaan taloudellinen epävarmuus on yksi suurimmista syistä, miksi minun sukupolvestani yhä useampi ei uskalla edes yrittää lasta. Jos siis katsotaan pidemmällä aikavälillä ja tahdotaan, että Suomessa saadaan syntyvyys nousuun, jos tahdotaan antaa ihmisille mahdollisuus päästä toivomaansa lapsilukuun, niin ratkaisu ei todellakaan ole taloudellisen epävarmuuden lisääminen vaan vähentäminen, ja tässä nimenomaan perustuvanlaatuudesta sosiaaliturvasta huolehtiminen on aivan ydinasia.

Hienoa on myös, että sosiaaliturvasta huolehtimisen lisäksi nimenomaan nuorille on kohdistettu yhteensä satojen miljoonien edestä tukitoimia keskellä korona. Puhutaan koulutuksesta, työllisyyspalveluista, mielenterveyspalveluista, monista muista toimista, jotka auttavat tässä akuutissa kriisissä. Tästä on syytä huolehtia jatkossakin, koska vain nuorista huolehtimalla voimme varmistaa, että tällä maalla on kestävä tulevaisuus, kun katsotaan pidemmälle eteenpäin, ja nyt tilanne on valitettavasti todella huolestuttava. Tässä sukupolvessa on valitettavan monia, joilta se ensimmäinen kesätyöpaikka on nyt jäänyt saamatta, joilta se ensimmäinen vakituinen työpaikka on jäänyt saamatta, [Puhemies koputtaa] ja siksi tähän on todella puututtava ja tartuttava.

15.41 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Suomela puhui ansiokkaasti nuorista, ja samasta teemasta jatkan myös minä.

Koronakriisi on totisesti vaikuttanut erityisen paljon nuorten mahdollisuuksiin työllistyä ja päästä ensimmäiseen työpaikkaan. Monet jäivät tosiaan ilman odotettua kesätyöpaikkaa viime kesänä. Lomautukset ja epävarma tilanne vaikeuttavat nuorten palkkaamista. Alle 30-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli kesäkuussa runsas 107 000, kun heitä vuosi sitten oli hieman yli 63 000. Myös yli vuoden työttömänä olleita nuoria on enemmän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

kuin vuosi sitten. Nuoret eivät saa riittävästi monialaisia palveluita, joissa tukea annetaan paitsi työllistymiseen myös mielenterveyden, elämänhallinnan ja asumisen ongelmiin.

Puhemies! Siksi on tarpeen ryhtyä toimiin, joissa nuorten työllistymistä edistetään. Keskusta katsoo, että budjettiriihessä on sovittava kokonaisuudesta nuorten hyvinvoinnin ja tulevaisuudenuskon vahvistamiseksi. On nuorten vuoro. Tarvitaan nuorten tulevaisuuspaketti. Yhtenä keinona ovat nuorten työllistämisen porkkanat työnantajille. Tähän sopii esimerkkinä väliaikainen alennus alle 30-vuotiaiden työnantajamaksuihin tai muu vastaava toimi. Myös nuorten oppisopimusten määrää on syytä nostaa. Tämä edellyttää kannustimia työnantajille niin että nuorten oppisopimukset tehdään houkuttelevammiksi. Hyvä keino on esimerkiksi palkkatuen myöntäminen koko oppisopimusajaksi niin, että nuoren ei tarvitse ensin erota koulusta ja ilmoittautua työttömäksi, vaan palkkatuki olisi saatavissa heti oppilaitoksesta.

Nuoret tarvitsevat todella toimivat monialaiset palvelut, joista edellisen hallituksen aikana kehitetyt Ohjaamot ovat osoittautuneet tehokkaiksi ja vaikuttaviksi. Nuorten palveluita täytyy parantaa, ja täytyy varmistaa, että jokaiselle nuorelle tehdään työllistymissuunnitelmat ja että huolet saavat vastauksen. Nuoret tarvitsevat ennen kaikkea kohtaamista ja tukea arkeensa.

Puhemies! Nuorissa on tämän maan tulevaisuus, joten nuorten yrittäjyyteen, koulutukseen ja työllistymiseen kannustaminen on tärkeää.

15.44 Katja Hänninen vas: Arvoisa rouva puhemies! Olisi ollut tietenkin suotavaa, että olisivat myös perussuomalaisten kansanedustajat jääneet kuulemaan näitä erinomaisia jo käytettyjä puheenvuoroja.

Hallitus on tehnyt lukuisia toimia, jotta me suomalaiset selviäisimme tästä koronan aiheuttamasta poikkeuksellisesta ajasta ja kriisistä mahdollisimman hyvin. Monen yrittäjän, palkansaajan, lapsiperheen ja eläkeläisen arki, toimeentulo ja hyvinvointi on horjunut koronakriisin keskellä. Toimeentulotuen 75 euron väliaikainen epidemiakorvaus on todella merkittävä kädenojennus kaikista heikoimmassa asemassa oleville ihmisille ja kohdistuu oikeudenmukaisesti juuri heille, jotka ovat jo valmiiksi siinä kaikista heikoimmassa tilanteessa.

Arvoisa puhemies! Väestöliitto julkaisi tänään suosituksiaan perheystävällisyyden lisäämisestä, jotta kaikilla olisi mahdollisuus toteuttaa lapsitoiveensa mahdollisimman hyvin. Selkeä viesti meille päättäjille oli, että tähän tarvitaan myös lapsiperheköyhyyden niipistämistä. Syntyvyydessä on nähtävissä ilmiö, jota kutsutaan sosioekonomiseksi polariisaatioksi. Lapsen saaminen keskittyy niille, jotka ovat resurssirikkaita eli joilla on koulutusta ja tuloja. Sanomattakin on selvää, että kyse on jokaisen henkilökohtaisista ratkaisuista ja myös lapsettomuuden valitseminen on yhtä arvokas valinta kuin muukin, mutta nyt on käännettävä katse niihin, joiden on esimerkiksi taloudellisten syiden vuoksi vaikea toteuttaa lapsitoivettaan, jotta syntyvyyteen liittyvään eriarvoisuuteen voidaan puuttua.

Arvoisa puhemies! Meillä Suomessa valtaosa on tajunnut, että universaalit palvelut takaavat hyvinvoivan yhteiskunnan leimaavaa köyhäinapua paremmin, ja tältä pohjalta yhteiskuntaa on kehitetty tasa-arvoisemmaksi. Siksi nytkin on kohdistettava katse lapsilisiin. SOSTE on arvioinut, että jotta lapsilisissä saavutetaan vuoden 1994 reaalitaso, niitä tulisi korottaa jopa 47—68 prosenttia. Meidän on otettava kiinni hyvinvointivelka korjaamalla lapsilisien jälkijättöisyys. Mutta, arvoisa puhemies, me tarvitsemme myös väliaikaisia ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

nopeampia ratkaisuja tässä hetkessä. Yksi byrokratialtaan kevyt ja yksinkertainen ratkaisu olisi lapsilisien ylimääräiset maksupäivät, jotka nostin debattipuheenvuorossani esille.

Arvoisa puhemies! Meillä on selkeää näyttöä myös siitä, että viimeisen vuosikymmenen aikana epävarmuus elämän perusedellytyksistä on monen mielessä kasvanut. On vaikeaa, ellei jopa mahdotonta, edes miettiä omaa lapsitoivettaan, jos jatkuvasti kantaa huolta omasta toimeentulostaan, työstään ja asumisestaan. Jos ei ole varaa yksion vuokraan, puhumattakaan sen omistamisesta, miten olisi varaa perheasuntoon. Me tässä salissa olemme keskeisessä asemassa siinä, että yhteiskunnassa luodaan toivoa ja tulevaisuudenuskoa, [Puhemies koputtaa] että kenenkään ei tarvitse pelätä sitä, että ei tule toimeen, jos saa lapsia. [Puhemies koputtaa] Tämä viesti on otettava vakavasti, [Puhemies koputtaa] jos haluamme parantaa syntyvyyttä ja lapsiperheiden arjessa jaksamista.

15.47 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Haluan vielä hiukan jatkaa keskustelua tästä epidemiakorvauksesta, sillä tämä keskustelu on täällä ollut tänään hiukan hämmentävää. Tätä väliaikaista epidemiakorvausta on siis tarkoitus maksaa henkilöille, jotka saivat perustoimeentulotukea rajoitustoimien aikana, jos he ovat edelleen tuensaajia. Tässä ryhmässä on paljon esimerkiksi ikäihmisiä. Tämä tuki on perusteltu erityisesti siksi, että kaikkein pienituloisimmilla kansalaisilla ei ole juurikaan puskuria yllättäviin menolisyksiin, joita muun muassa tämä korona aiheutti. Siksi heidän tilanteensa on erityisen pahasti kriisiytynyt. On inhimillistä auttaa heitä, ja minun onkin kovin vaikea ymmärtää, miksi tätä tukea täällä vastustetaan. Luulen esimerkiksi monen pienituloisen ikäihmisen ja köyhän lapsiperheen äidin tai isän kuunnelleen kauhulla tätä keskustelua, sillä täällä on käytetty puheenvuoroja, joissa on ikään kuin vähätelty apua tarvitsevia ihmisiä tai heidän avuntarvettaan. Kaikki eläkeläiset ja lapsiperheet eivät tätä tukea tarvitse, ja siksi tämä tuki on nyt oikein kohdennettu.

Vielä loppuun, arvoisa puhemies: Ministeri Vanhanen totesi tuossa lopussa, että ensi viikolla talousarviota käsitellään taloudellisesti vaarallisessa tilanteessa. Olen samaa mieltä — juuri näin — ja siksi järjestöjen toimintaedellytykset on turvattava. Yhteiskunnalla ei kerta kaikkiaan ole varaa menettää järjestöjen tuottamaa hyvinvointityötä. Julkinen sektori ei nimittäin koskaan pysty korvaamaan tai ottamaan itselleen kaikkea sitä työtä, mitä järjestöissä tehdään erityisesti niiden ihmisten parissa, jotka muuten ovat kaiken avun ulkopuolella.

15.49 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Nykyisen taloudellisen kriisin merkit olivat olemassa jo vuosi sitten. Yritykset varautuivat jo tuolloin taantumaan ja suunnittelivat saneeraustoimia. Nyt suuret työnantajat käyttävät koronakriisiä hyväkseen saadakseen yleisen hyväksynnän laajoille irtisanomisille. Kerkeästi niitä perustellaan koronalla, vaikka syy on pitkälti paljon tavanomaisempi: voittojen maksimointi.

Esimerkki Turusta, jossa Meyerin telakka irtisanoi 166 työntekijäänsä elokuussa. Telakalta saamieni viestien mukaan irtisanottuja on kuitenkin korvattu alihankkijoilla, irtisanomisissa ei noudatettu minkäänlaista sosiaalista vastuullisuutta, ei huomioitu työntekijöiden uudelleentyöllistymismahdollisuuksia, perhetilanteita tai muuta. Irtisanomiset toimeenpani konsulttiyhtiö. Työntekijät poistettiin tietojärjestelmistä välittömästi niin, että ovista ei päässyt enää kulkemaan. Varsin tylyä kohtelua. Jatkoa näille irtisanomisille telakalla seuraa syksyllä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

Vastuullinen, osaavasta työvoimasta huolehtiva työnantaja olisi hoitanut töiden tilapäisen vähentämisen lomautuksia jaksottamalla. Siihenhän valtiovaltakin on paremmat edellytykset nyt luonut. Työnantajana Turun telakan vastuuttomuutta korostaa se, että yritys ei ole maksanut Suomeen yhteisöveroa lainkaan sen jälkeen, kun se osti telakan vuonna 2014. Ja kuten tiedämme, telakkakaupassa valtio oli merkittäväällä panoksella mukana, samoin kuin Turun kaupunki. Yhteiskuntaa on siis yritys, telakka, tarvinnut, mutta yhteiskuntavastuuta se ei kannaa.

Toinen esimerkki UPM:n Kaipolan tehtaalta, joka nyt on ihan syystä aiheuttanut valtakunnallisen kohun. Perussy syy tehtaan lakkautukselle juuri Suomesta on irtisanomisen helppous ja halpuus verrattuna muun muassa Saksaan. Odotan hallitukselta esityksiä, joilla irtisanomissuojaa Suomessa vahvistetaan. Siinä olisi myös konkreettinen työllisyystoimi. Onhan se törkeää, että UPM jakaa huippuosinkoja, palkitsee avokätisesti johtoaan eikä juurikaan investoi kuin ilmeisesti lähinnä Etelä-Amerikkaan ja Kaukoitään. Kaipolan 450 työntekijän vuotuinen palkkakulu oli vuonna 2019 noin 28 miljoonaa. UPM:n johtoryhmän 12 jäsenen yhteenlaskettu palkkakulu oli 25 miljoonaa euroa. Tämäkin kertoo yrityksen arvoista karua kieltä.

Tällaiset työnantajat pitäisi todella laittaa Suomessa aisoihin. Nyt näyttää siltä, että työnantajat uhkaavat irtisanomisilla saadakseen läpi työelämän lainsäädännön heikennyksiä, paikallista sopimista ja maksuhelpotuksia. Jopa palkanalennuksia kehdataan vaatia. Tätä hyökkäystä koordinoivat EK, Suomen Yrittäjät ja tärkeimmät työnantajaliitot.

Useilla perusteellisuuden työpaikoilla työntekijät ovat jo työuransa loppuvaiheessa. Eläkeputkelle, joka on Suomessa antanut turvan nimenomaan tälle ryhmälle irtisanomisen osuessa kohdalle, on nyt todella tarvetta. Siksi on hämmästyttävää, että valtiovarainministeriö ja työnantajat vaativat nyt eläkeputken lakkauttamista kokonaan. Työnantajillahan [Puhemies koputtaa] tässä on takana säästöjen saaminen työttömyysvakuutusmaksuista. [Puhemies koputtaa] Sitä en todellakaan ymmärrä, että Marinin hallitus on mitä ilmeisimmin esittämässä putken lopettamista budjettiriihessä juuri [Puhemies koputtaa] niin kuin työnantajat toivovat. [Puhemies: Aika!] Toivottavasti olen väärässä ja hallitus pitää näpkinsä erossa eläkeputkesta ja työttömyysturvasta.

15.53 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa rouva puhemies! Pidän hallituksen esitystä väliaikaisesta epidemiakorvauksesta hyvänä. Tämän verottoman tuen määrä olisi 75 euroa kuukaudessa henkilöä kohden. Korvauksella tuettaisiin taloudellisesti heikossa asemassa olevia henkilöitä ja perheitä tilanteessa, jossa koronasta johtuvat rajoitustoimet ovat aiheuttaneet ylimääräisiä kustannuksia. Tämänkaltaisia tilanteita ovat tuottaneet esimerkiksi koululaisten lisääntyneet ruokakulut kodeissa, vaikka kunnat ansiokkaasti järjestivät muun muassa ruokakassien toimituksen kouluruokailun korvikkeeksi. Tuen piiriin kuuluisivat henkilöt, jotka ovat saaneet perustoimeentulotukea rajoitustoimien aikana, jos he edelleen ovat perustoimeentulotuen saajina tuen maksuaikana syksyllä 2020. Esitettävä tuki on määräaikainen, eli sitä maksettaisiin hallituksen esityksen mukaan tämän vuoden syys-, loka-, marras- ja joulukuussa, koska koronaepidemiatilanteen aiheuttamien seurausten on arvioitu myös olevan ohimeneviä.

Täällä salissa käydyssä edellisessä aiheeseen liittyneessä keskustelussa ehdotettiin, että tuki olisi pitänyt liittää lapsilisiin, jotta se olisi kohdistunut lapsille. Tällä tavalla tehtynä tuki ei olisi kohdistunut vain pienituloisiin lapsiperheisiin vaan sen olisivat saaneet kaikki lapsilisää saavat. Tällä väliaikaisella korvauksella halutaan tukea aidosti vähäosaisia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

Lisäksi on kannettu huolta siitä, että kaikki pienituloiset ja koronaepidemiasta taloudellista haittaa kärsineet pieni- ja keskituloiset eivät välttämättä saa tukea, jos he eivät ole hakenneet tai saaneet keväällä toimeentulotukea tai eivät ole siihen oikeutettuja nyt syksyllä. Hallituksen esityksen tavoitteena on, että etuudesta säädettäisiin nopealla aikataululla ja se olisi toimeenpantavissa nopeasti, jotta taloudellinen apu olisi nopeasti käytettävissä ja etuuden myöntämisprosessi olisi mahdollisimman kevyt hallinnollisesti. Jos tukeen oikeutetun pitäisi itse hakea tukea, osa tukeen oikeutetuista jäisi varmasti ilman sitä, koska eivät kykenisi toimimaan oma-aloitteisesti.

15.55 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Tässä lisätalousarviossa on varattu 60 miljoonaa euroa väliaikaiseen epidemiakorvaukseen. Täällä ovat useat kansanedustajat käyttäneet siitä hyviä puheenvuoroja, ja itsekin totean, että se on ihan kannatettava lisäys tässä talousarviossa, ja pidän sitä tärkeänä juuri sen takia, että se kohdistetaan toimeentulotuen saajille, koska sillä tavalla voidaan löytää juuri ne oikeat henkilöt, jotka eniten ovat sen tarpeessa. Korostaisin kuitenkin, että tähän on vain väliaikainen tuki ja nämä henkilöt, jotka tämän tuen saavat, varmasti ilahtuisivat kyllä myöskin siitä, jos ulosoton suojaosaa nostettaisiin ja Takuusäätiö saisi lisävaroja siihen, että voitaisiin näitä lyhytaikaisia lainoja muutakin kautta saada kuin sitten pikaluottoyrityksiltä.

Mutta, arvoisa puhemies, halusin kohdistaa varsinaisen puheenvuoroni tähän koronatukeen, joka on kohdistettu yrityksille, ja erityisesti tähän tapahtumateollisuusasiaan. Nimitäin siitä muun muassa edustajat Heinonen, Wallinheimo ja Multala ovat täällä puhuneet, ja meiltä on kysytty, meiltä kokoomuslaisilta edustajilta, sitä, mitä me olemme tämän asian hyväksi tehneet.

Arvoisa puhemies! Totean sen, että kun tästä koronatuesta päätettiin talousvaliokunnassa kesäkuun lopussa, niin meidän toimestamme siihen mietintöön otettiin sellainen lisäkappale, jossa todettiin, että sellaisille toimialoille, jotka ovat verrattavissa ravintolatoimialaan, eliikkä sellaisille, jotka eivät ole voineet harjoittaa toimintaansa esimerkiksi näiden kokoontumisrajoitusten tai matkustusrajoitusten takia normaaliin tapaan, haettaisiin oma kriteeristö, millä tavalla näitä yrityksiä voidaan tukea. Mutta näin ei ole kuitenkaan tapahtunut, ja tästä syystä me kokoomuslaiset kansanedustajat jätimme 31.7. kirjallisen kysymyksen, aikooko hallitus noudattaa talousvaliokunnan edellytystä laatia nuo erilliset kriteeristöt.

Arvoisa puhemies! Nyt kun tuota kustannustukea jälkikäteen katsomme, niin siihenhän oli varattu 300 miljoonaa euroa mutta sitä käytettiin ainoastaan 108 miljoonaa euroa. Sieltä nähdään myöskin, että noin 73 prosenttia hakemuksista on hylätty. Iso osa näistä hyläytystä johtuu siitä, että se summa olisi jäänyt alle 2 000 euron, ja se, miksi se olisi jäänyt alle 2 000 euron, johtuu taas siitä, että siellä oli aika voimakkaat leikkurit olemassa. Tokihan me tiesimme, että tähän tulee leikkurit, mutta sitä, miten voimakkaita ne ovat, me emme voineet ennakoida.

Arvoisa puhemies! Sen takia haluaisimme, että tätä koronatukea myöskin kokonaisuutena arvioitaisiin, sitä, onko se kohdistunut oikein ja millä tavalla näitä kriteeristöjä kannattaisi muuttaa, [Puhemies koputtaa] että saisimme sitten oikeanlaisen summan siihen seuraavaan lisätalousarvioon. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Vielä sen haluan todeta, että tapahtumateollisuus on toivonut, että sitä verrattaisiin [Puhemies: Aika!] ravintolatoimintaan ja tuet olisivat samankaltaisia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

15.58 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Käytin jo tuossa debatissa lyhyen, minuutin puheenvuoron, jossa keskityin tärkeisiin sisältöasioihin, ja tämä puheenvuoroni tästä viidenestä lisätalousarviosta on nyt enemmän tekninen, joku voisi sanoa vaikkapa, että vähän kamreerinen, mutta käytän sen silti sen vuoksi, että minusta on erittäin arvokasta ja tärkeää nähdä, kuinka moninaisia, eri suuntiin tapahtuvia vaikutuksia valtiontaloudessa ja julkisessa taloudessa yleensä on, mikä ilmenee myös tästä lisätalousarviosta.

Ensin muutama kommentti tuotto- eli tulopuolesta. Siellähän vertailukohtana ovat tietenkin keväällä tehdyt tuloarviot, eli nyt kun puhumme, ja itsekin sanoin, että on plusmerkinen, niin se tarkoittaa, että niihin arvioihin nähden, jotka me keväällä olemme arvioineet. Yhteisöveron tuotto on arvioitu nyt 139 miljoonaa euroa keväistä arviota suuremmaksi ja arvonlisävero peräti 1 045 miljoonaa euroa ja alkoholivero 48 miljoonaa euroa, eli yhteensä näistä kolmesta tulee 1 232 miljoonaa euroa tietyllä tavalla lisää tuloja, ei tietenkään todellisia lisätuloja, vaan arvioita verrattuna viimekeväiseen tilanteeseen. Vastaavasti veropuolella on myös sitten vähenevää verotuottoa arvioitu. Näin on tupakkaveron ja varainsiirtoveron osalta. Yhteensä nämä ovat 211 miljoonaa euroa. Ja kun nämä yhteen laskemme, niin tavallaan tämä arvioitujen lisäverojen vaikutus on 1 021 miljoonaa euroa.

No, sitten kun menemme määrärahapuolelle eli menopuolelle, niin siellä on kahdeksan eri määrärahaa, joihin nyt esitetään lisäyksiä. Niistä merkittävin on se, mistä tässä juuri on keskusteltu, tämä epidemiakorvaus. Yhteensä näiden kahdeksan eri määrärahan lisäykset ovat 225 miljoonaa euroa. Vastaavasti myös sitten määrärahapuolella tapahtuu — en käytä sanaa ”säästöä” muuta kuin lainausmerkeissä — eli arvioidaan tiettyjen menojen olevan vähäisempiä kuin vielä keväällä arvioitiin, ja tämä vaikutus on 459 miljoonaa euroa.

Kun me nämä kaikki sitten yhdistämme, sekä nämä lisääntyneet tuloarviot ja vähentyneet tuloarviot että lisääntyneet menoarviot ja vähentyneet menoarviot, me päädyimme siihen, että me voimme nyt keventää lainoitustarvetta arvioidusti 1 255 miljoonalla eurolla, eli tässä nyt tietyllä tavalla pähkinänkuoressa tämä kokonaisuus.

16.01 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys lisätalousarvoksi on varmasti aikaan sopiva ja oikein tehty, siitä ei sovi olla kovin paljoa eri mieltä. Tärkeää on huomata se, että koronaviruksen aiheuttamaan tilanteeseen on reagoitu. Sehän lienee se ydinkohta. Onko onnistuttu hyvin vai huonosti? Minun mielestäni tällaisia harjoituksia ei ole koskaan vielä tässä maassa pidetty, niin että minun mielestäni siihen nähden on onnistuttu erittäin hyvin. Eihän tähän ole kukaan harjoitellut, ja jos joku sanoo, että tuo tehtiin väärin, niin oikeastaan voisi toivoa, ettei tarvitsisi ollenkaan sitä toista harjoitusta enää pitää, vaan menisimme rauhallisesti ja saadun kokemuksen perusteella eteenpäin ja tekisimme oikeita päätöksiä. Ei tällaisia kriisejä kukaan toivo.

Edustaja Lindén kävi erinomaisessa puheenvuorossaan läpi ilmiöitä, mitkä liittyvät rahojen kulkuun kriisiaikana. Se, mikä viisi kuukautta sitten tai muutama kuukausi sitten ennustettiin, on tänään jo vanhaa tietoa, ja sen, onko tämäkään paikkansa pitävää, tiedämme muutaman kuukauden päästä. Tilanne muuttuu niin nopeasti. Mutta se huomio, mikä, arvoisa puhemies, minun pitää teille kaikille sanoa — harmittelen vain, kun seurakuntaa on niin vähän paikalla: Ongelma on siinä, että meillä tällä hetkellä Suomessa on tapahtumassa ilmiö, jossa Kaipolan paperitehtaan lakkaaminen on yksi kipupiste, se on vain yksittäinen tapahtuma siinä ketjussa. Nimittäin nyt on Suomessa menossa semmoinen metsäteollisuuden alasajo, jota en metsämiehenä voi olla hiljaa seuraamassa. Meillä tapahtuu valtava rakennemuutos parhaillaan, ja se lähtee siitä, että nyt kun tämä turvekeskustelu on ryöpsäh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

tänyt aivan järjettömiin mittasuhteisiin, ja nyt hallitusohjelmassa — esimerkiksi puhemies Rinne tietää sen varmasti minua paremmin — lukee selvällä suomen kielellä, että korkeamman jalostusarvon omaavaa puuta ei viedä poltettavaksi lämpölaitoksiin. Tällä hetkellä sitä ajetaan miljoonia motteja surutta suoraan polttolaitoksiin. Tiedänpä jopa alueita, joissa yksityismetsien puusta iso osa suoraan menee polttoon. Kauppoja ei tehdäkään enää metsäyhtiöiden kanssa, vaan ne menevät voimalaitoksiin suoraan. Joka ainoa motti, joka poltetaan kuitupuusta — tai huonosta tukkipuusta, sitäkin menee polttoon — tuottaa Suomen kansantaloudelle 242 euroa tappiota. Ja tämä tulee johtamaan siihen, että nyt kun ajetaan haketta ulkomailta, otamme valtavan tuhohyönteisriskin. Se tulee iskemään valtiontalouteen lähivuosina kuin tsunami, sen vaikutukset ovat aivan järkyttävät. Meillä menevät koneurakoitsijat nurin, kuorma-autoilijat menevät nurin, metsurit voi melkein unohtaa, kun ei ole rahaa maksaa heille palkkaa enää, teollisuustyöpaikat häviävät, ja me puhumme täällä viisaita, ilmastopolitiikkaa, että pannaan turve kiinni, vaikka se joka vuosi kasvaa lisää valtavalla voimalla. Miksi me päästämme käsiemme läpi tällaisia valtavia, valtavia virheitä ja teeskentelemme tässä talossa, että hyvin meillä menee, kun ilmastopolitiikkaa tehdään? Tähän, arvoisa puhemies, toivoisin jonain päivänä järkeä ja pitempää keskustelua.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hoskonen, totean, että puhemiesneuvoston suosituksesta tässä salissa muut kuin puheenvuoron pitäjät ovat omissa työhuoneissaan, ja sen takia täällä salissa on näin vähän näkössä ihmisiä, mutta ihmiset tekevät kyllä töitä huoneissaan ja seuraavat keskustelua. [Hannu Hoskonen: Toivon, että viesti meni perille!]

16.05 Anders Adlercreutz r: Ärade talman! Voidaan jossain toisessa vaiheessa keskustella turpeesta. Siitäkin riittää sanottavaa.

Toki on niin, että meitä on kehoitettu olemaan työhuoneissamme, mutta ehkä sinänsä tämä osanottajamäärä täällä myös kertoo siitä, että tämä on aika epädramaattinen, aika tekninen, tiettyihin täsmällisiin tarpeisiin ohjattu lisätalousarvio.

Täältä salin oikealta laidalta on tullut kritiikkiä tähän 60 miljoonaan, siis siihen, että perustoimeentulon varassa olevia ihmisiä nyt autetaan. Kritiikki kohdistuu siihen, että osa niistä, jotka saavat tätä tukea, on syntynyt ulkomailla, ehkä ovat erinäköisiä kuin me, ehkä puhuvat vielä vähän heikosti maan kieliä, ja koska tämä, että heitä tuetaan, mitä ilmeisimmin on niin vastenmielinen ajatus, niin katsotaan, että tuki pitää viedä kaikilta muiltakin. Tämä on erikoinen maailmankuva, maailmankuva, jota pidän varsin valitettavana. Edustaja Kaumahan nosti esille tässä hyvän ajatuksen ulosoton suojaosasta, ja toivoisin, että sekin otettaisiin harkintaan.

Mutta kun pohtii, miten tämä kriisi on mennyt, niin meillä on ollut erinäisiä rajoituksia mutta monella tapaa ehkä vähemmän kuin monissa muissa maissa. Tehtaat ovat kuitenkin toimineet, ravintolat avattiin aika pian, koulut avattiin heti kun katsottiin, että pystyttiin — täsmällisiä, harkittuja rajoitustoimia, vaikkakin oppositiosta on tullut hyvinkin ristiriitaista viestiä siitä, onko niitä liian paljon vai liian vähän, ja joskus samassa lauseessa on vaadittu molempia. Mutta voidaan sanoa, että tämä on sujunut hyvin.

Yritystuet ovat tylppä ase. Kun tuetaan yrityksiä, vääjäämättä osittain osutaan pieleen, toivottavasti kuitenkin pääosin hyvin. Alkuvuodesta on tuettu palvelualaa, on tuettu ravintoloita, mutta on ihan totta, että tapahtuma-alan yritykset ja matkailualan yritykset nyt ovat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

kärsineet, huomattavan paljon kärsivät vieläkin, ja siksi on oleellista, että matkustusrajoituksia tarkastellaan koko ajan ja puretaan niitä heti kun katsotaan, että se on mahdollista. On huomionarvoista, että mitä matkustamiseen tulee, niin Suomessa taitavat olla nyt Euroopan tiukimmat rajoitukset. Että sitä tilannetta pitää seurata.

Teollisuus tulee kärsimään loppuvuodesta ja tulee kärsimään ensi vuonna, ja kun pohditaan, mitä teollisuudelle voisi tehdä, on syytä huomata, että voi myöskin tukea ilman että aiheutuu kuluja, on myöskin tapoja tukea, jotka ovat kustannusneutraaleja. Jos luodaan toisaalta selvä näkymä mutta myös mahdollisuutta joustoihin, sillä tuetaan teollisuutta ilman että se olisi budjettimenon valtiolle. Siksi olisi tärkeätä, että saataisiin paikallista sopimista eteenpäin ja että tarkisteltaisiin myöskin niitä kirjanpidollisia keinoja, joita voidaan ottaa käyttöön: vaikka tilikausien yhdistämistä [Puhemies koputtaa] tai tällaisten carry back-mekanismien käyttöönottoa, joilla voidaan käytännössä verotuksen [Puhemies koputtaa] jaksotuksilla auttaa yrityksiä [Puhemies: Aika!] tässä hetkessä.

16.08 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Hallitus on toiminut vastuullisesti. Täällä on hyvin monesta suusta tämä asia todettu, ja niin kuin tässä edelläkin on kuultu, nimenomaan terveys edellä on pystytty sairastavuutta vähentämään, ja samalla se on pitänyt myös sitten talouden tietyllä tavalla pystyssä.

Tässä on erilaisia alueellisia eroja olemassa. Ainakin omaa maakuntaani kun tarkastelen tässä ja sitä Teams-keskustelua, mitä eilen kauppakamariosaston kanssa käytiin, niin nyt näyttää olevan niin, että kesä on ollut todella hyvä. Matkailu on vetänyt todella hyvin, se on korvannut ulkomailta tulevaa matkailua. Vähittäiskaupassa on pärjätty hyvin, on tehty jopa ennätyksiä tänä kesänä. Ainut ongelma on työvoiman saatavuus tällä hetkellä. Elikkä tämä kotimaanmatkailu on korvannut hyvin paljon sitä.

Ja mitä tässä nyt on ollut puhetta siitä, että kuntatalous on saanut parempia verotuloja, niin se johtuu just tästä, että kotimaassa on matkustettu ja kulutettu ja sillä tavalla kuntien verotuloja on pystytty näillä omilla kotimaisilla ostoilla lisäämään.

Jos ei olisi hallitus tehnyt näitä päätöksiä, mitä on tehnyt ja mitkä eduskunta on hyväksynyt, niin olisi varmasti melkoinen konkurssiaalto tällä hetkellä menossa ja työpaikkojen menetys olisi huomattavasti suurempi kuin mitä se nyt tällä hetkellä on. Niin kuin kaikki tiedämme, ensi viikolla on budjettiriihi, jossa näitä työperäisiä päätöksiä tehdään ja pyritään myös auttamaan tässä Pohjois-Suomen matkailijoita. Se on todella surullista, että näinkin paljon matkailuyrityksiä on nyt irtisanomassa tai lomauttamassa.

Viime viikollahan saimme kuulla myös hyviä viestejä siinä mielessä, että VR on syksyllä lisäämässä kaukojunaliikennettä Lappiin ja Pohjois-Suomeen, elikkä matkailu sinne on edelleenkin vetämässä, ja toivotaan nyt, että tämä korjaisi joiltakin osin niitä menetyksiä, mitä tässä koronan tiimoilta on tullut.

Ei voi olla kuin hyvillään tästä, että kaiken kaikkiaan 1,3 miljardia vähemmän on tarvinnut valtion ottaa nyt lainaa siihen alkuperäiseen suunnitelmaan verrattuna. Niin kuin täällä aikaisemmin todettiin, niin nämähän ovat arvioita ja verotuloja arvioidaan koko ajan edelleen ja sitten loppuvuodesta tiedetään, mikä tämä lopputulos on, mutta tällä hetkellä näyttää kohtuullisen hyvältä. — Kiitos.

16.11 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Täällä on tänään mainittu, että tämä lisätalousarvio on tylsä. Täytyy sanoa, että tylsä olen itsekin, sillä en jaksa väsyä korostamaan sitä koronan vaaraa, mikä meillä on vielä mahdollisesti edessä. Ja näen kyllä, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

olemme jo siinä toisessa aallossa, niin paljon tapauksia tulee päivittäin aina ilmi ympäri Suomea. On erittäin tärkeää, että muistamme ohjeistuksen ja ohjeet toimiessamme ja liikkuessamme, ja sillä tavalla jokainen suomalainen ennaltaehkäisee näitä koronavirustartuntoja. Korona ei ole ainoastaan terveyskriisi, vaan se on myös talouskriisi, se on työllisyyskriisi — kolme kovaa T:tä, ja keihäänkärkenä nämä kolme asiaa menemme kohti syksyä.

Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu tästä koronakorvauksesta ja perussuomalaisten kannasta. Haluaisin esittää kysymyksen, ketkä ovat eniten kärsineet koronakriisin aikana. Olisi hyvin tärkeää selvittää se, mikä ihmisryhmä on ollut suurimmassa taloudellisessa häädässä. Siellä on paljon pienituloisia eläkeläisiä, jotka eivät kuitenkaan kuulu toimeentulotuen piiriin, heillä ei ole sitä päätöstä. Sen sijaan hyvin moni, jolla on tämä toimeentulotuen päätös, saa myös sitä harkinnanvaraista toimeentulotukea kuin myös apua muihin menoihinsa, esimerkiksi lääkekorvauksiin, kun on resepti, ja lääkärimenoihin, elikkä he pystyvät sitten saamaan yhteiskunnalta sitä apua, kuten heidän kuuluukin. Ketään köyhää ihmistä, vähätuloista vähättelemättä on erittäin tärkeää, että me selvittäisimme myös keskituloisen ihmisen tilanteen tässä koronakriisissä, yksinhuoltajien, yllättäen työttömäksi, lomautetuksi joutuneen — siellä on vuokratästejä, siellä on suuria menoeriä, jotka ovat vaikuttaneet pärjäämiseen.

Arvoisa puhemies! Toivottavasti me päättäjät ymmärrämme terveydenhuollon kriisitilanteen ja sen, missä paineessa työntekijät siellä ovat. HUSin luottamusmies ilmoitti, että koronakuormitus hipoo kestävyysrajoja, ja tämä on sellainen hätähuuto, että meidän tulee kuulla se. HUSin diagnostiikkajohtaja Lasse Lehtosen mukaan HUS on rekrytoinut 180 uutta työntekijää mutta tämä määrä ei ole riittävä. Samalla kun me vaadimme täällä nopeampaa testausta ja sitä, että ihmiset saisivat nopeammin vastauksen ja tuloksen, niin meidän pitää ymmärtää se, että ihminen näitä testejä tekee, ihminen siellä on, ja niitä ihmisiä tarvitaan enemmän ja lisää. Tiedän sen itse hoitajana — minunkin puhelimeni on kesällä soinnut, koska olen tehnyt työvuoroja ennen tätä korona-aaltoa, esimerkiksi yövuoroja — että sieltä puuttuu työntekijöitä ja ihmisiä, ja se tarkoittaa sitä, että ihmiset, hoitajat, ovat äänestäneet jaloillaan ja jättävät alan, koska korona on niin vaarallinen tilanne tällä hetkellä. Perussuomalaiset ovat nostaneet tätä koronakorvausta esille, ja toivottavasti [Puhemies koputtaa] hallitus käsittelee sen, että hoitajien olisi mahdollista saada ylimääräistä vaarallisen työn lisää elikkä koronakorvausta. — Oliko näin, että puheenvuoro on 3 minuuttia? [Puhemies: Kyllä!] — Kiitos, puhemies.

16.14 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tehtävämme on luoda toivoa. Suomen tautitilanne on maailman parhaita. Koronan toinen aalto on hallituksen vastuullisten toimien ja suomalaisten kuuliaisuuden vuoksi jäämäksi loivaksi — hyvä niin. Noudatetaan ohjeita edelleen, mutta ei kuitenkaan synnytetä eikä ruokita pelkoa tarpeettomasti. Yhteiskunta tulee pitää mahdollisimman avoimena. Eri alueilla on osattava tehdä tilanteen mukaisia ratkaisuja ja toimittava niin, että kaikkialla ei tehdä samalla tavalla.

Olen huolissani nuorten työttömyyden kasvusta. Nuorten mielenterveyden ongelmat tiedostettiin jo ennen koronaa, mutta nyt ne ovat korostuneet. Keskustelin viikonvaihteessa nuorten työttömien kanssa työskennelleen henkilön kanssa. Hän sanoi, että kaikkein tärkein toimenpide on saada mielenterveyspalvelut kuntoon. Keskusta on ehdottanut nuorten tukipakettia, jossa lisättäisiin esimerkiksi oppisopimuksen määrää. Oppisopimuskoulutus on monelle sellaiselle nuorelle, joka ei välttämättä koulussa pärjää, se ainoa oikea tie ammattiin ja omien vahvuuksien käyttämiseen. Tätä järjestelmää tulee vahvistaa, jotta yritys-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

ten olisi hyvä ottaa nuoria naisia ja miehiä oppisopimuksen polulle, mutta siinä tarvitaan myöskin niitä mielenterveyspalvelujen kehittämisiä. Tarvitaan mahdollisimman monta erilaista toimenpidettä nuorten auttamiseksi.

Meillä on edessä haastava syksy. Kaikki työllistämistoimet kannattaa käydä läpi. Tehdään siinä yhteistyötä yli puoluerajojen.

16.17 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa herra puhemies! Kun tuossa debatissa en puheenvuoroa saanut, niin muutamaan asiaan kiinnitän huomiota.

Tässä salissa on monta kertaa puhuttu hallitusohjelman avaamisesta ja repimisestä. Minusta se hallitusohjelman iso kuva sopii tähän aikaan aivan loistavasti: tulevaisuusinvestoinnit, uudistuminen ja kasvunäkökulma, panostukset osaamiseen ja tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Minusta tästä visiosta hallituksen ei todellakaan pidä luopua, ja luulen, että näin ei tapahdukaan. Ja ne panostukset, mitä nyt on jo laitettu, esimerkiksi tulevaisuusinvestointeja kasvuun, tulevat poikimaan sitten työllisyyttä.

No, työllisyydestä on tässä salissa ihan tarpeeksi taas tänäänkin puhuttu, mutta olennais-tahan tässä on nyt sitten luoda sitä uutta kasvua ja niitä uusia työpaikkoja. Jos katsoo tätä kokoomuksenkin tuttua keppilistaa — paikallinen sopiminen, toimeentulotuen heikennykset, ansiosidonnaisen päivärahan porrastaminen — niin montako uutta työpaikkaa näillä luodaan? Ei yhtään. Yritin tuossa debatin aikana googlailla perussuomalaisten työllisyys-toimenpiteitä. Siellä lukee monessa kohtaa, että merkittäviä työllisyystoimenpiteitä tarvitaan, mutta en mistään löytänyt sitä listaa, mitkä ovat ne merkittävät työllisyystoimenpi-teet.

Kaiken kaikkiaan jos katsoo tätä isoa kuvaa, niin hallitushan on onnistunut Eurooppa-vertailussa niin talouden kuin sitten koronan taltuttamisen osalta aivan loistavasti, ja siitä tietysti on hallitus saanutkin salissa ihan oikeutetusti kiitoksia.

No sitten tähän kuntatalousosioon, mikä täällä puhuttaa — ja puhutaan kyllä välillä sem-moisilla argumenteilla, joissa ei ole päätä eikä häntää. Hallitus on keväällä vahvistanut kuntataloutta 1,4 miljardia LTA nelosessa, ja uskon, että sitten budjettiriihessä kuntatalous nousee vahvasti keskusteluun. On selvää, että kuntataloutta joudutaan varmaan vielä aut-tamaan, ja meillä on jo LTA nelosessa aika oivia työkaluja, joita jatkamalla pystyttäisiin tätä kuntatalouden vahvistamista sitten edesauttamaan.

Sitten tähän lisätalousarvioon. Minusta tässä on hienoa, että tämä hallitus kumminkin sitten huolehtii niistä, joilla tällä hetkellä menee heikommin. Minusta tämä epidemiakor-vauksen lisääminen tänne on inhimillinen ja oikeudenmukainen toimenpide tässä lisäta-lousarvio 6:ssa.

16.20 Sari Tanus kd: Arvoisa puhemies! Koronakriisin aikana valtio on tukenut monia tahoja, kiitos siitä, mutta yksi ryhmä on kuitenkin kokonaan unohtunut, ja kysynkin: jäikö Sari Sairaanhoidaja politiikkaan sellaisena tapauksena, ettei kukaan esitä sairaanhoitajille ja muulle terveydenhuollon henkilökunnalle mitään korotuksia? Terveydenhoitohenkilö-kunta saattaa itsensä ja lähipiirinsä vaaraan joka päivä muita hoitaessaan, ja Suomessakin heidän osuutensa koronaan sairastuneista on merkittävä.

Monissa Euroopan maissa on huomioitu terveydenhoitohenkilökunnan vaarallinen työ. On nostettu palkkoja ja maksettu koronalisiä. Tässäpä muutamia esimerkkejä, miten muis-sa Euroopan maissa on toimittu: Islannissa hallitus antoi jo huhtikuussa miljardin Islannin kruunun eli 6,3 miljoonan euron suuruisen valtiontuen käytettäväksi terveydenhuollon am-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

mattilaisten koronalisiin. Saksassa maksettiin heinäkuussa vanhustenpalveluissa työskentelevälle hoitohenkilöstölle 1 500 euron veroton kertakorvaus — avustuksen saivat niin sairaanhoitajat, lähihoitajat kuin henkilökohtaiset avustajat, pienempiä 500—900 euron korvauksia annettiin muissa tehtävissä toimiville. Ruotsissa maakunnittain on sovittu monista erilaisista korvauksista: teho-osastolla työskenteleville on maksettu 1 925 euron kertakorvaus, välttämättömästä loman siirrosta on maksettu 1 450 euroa ja jokaiselle koronapotilaan kanssa työskentelevälle on maksettu 385 euron kuukausittainen koronakorvaus. Alankomaissa taas maksetaan jokaiselle lähi- ja sairaanhoitajalle, siivoojalle ja laitoshuoltajalle eri sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä kiitoksena 1 000 euron kertakorvaus. Ranskassa myönnettiin jo keväällä työtehtävien mukaan 500—1 500 euron veroton koronakorvaus, heinäkuussa hallitus kiitti hoitohenkilöstöä keskimäärin 183 euron kuukausipalkankorotuksella, ja elokuussa hallitus varasi 160 miljoonaa euroa kotihoidon työntekijöiden koronabonuksiin.

Hallitukset ovat siis varanneet miljoonia koronabonuksiin myös terveydenhoitohenkilökunnalle muissa Euroopan maissa, mutta kuinka Suomessa? Vaikka kuinka olen yrittänyt nähdä ja kuulla, en ole löytänyt missään budjetissa ainoatakaan kohtaa, jossa terveydenhoitohenkilökuntaa olisi palkittu heidän tekemästään valtavan tärkeästä työstä. Kysynkin nyt: olisiko jo aika arvostaa hoitohenkilökunnan työtä ja osoittaa se myös konkreettisesti euroissa? Toivon todella, että Suomessakin näin tapahtuu.

16.23 Sanni Grahn-Laasonen kok: Arvoisa puhemies! Epävarmuus tulevasta on tässä ajassa läsnä kaikissa kodeissa ja ihan jokaisella työpaikalla. Huonoja uutisia yt-neuvotte-
lujen käynnistymisistä saamme valitettavasti lukea lähes päivittäin.

Mietin, mikä omissa käsissämme oleva toisi tähän maahan toivoa nyt tähän syksyyn, ja en voi päätyä mihinkään muuhun kuin siihen, että se, mikä ainakin on meidän käsissämme täällä eduskunnassa, on tulevan vuoden budjetti ja toisaalta se mahdollisuus tehdä uudistuksia, joilla Suomeen saadaan syntymään uusia työpaikkoja ja joilla Suomea uudistetaan niin, että pystymme pelastamaan jo olemassa olevia työpaikkoja ja rakentamaan edellytyksiä uudelle kasvulle ja uusien työpaikkojen syntymiselle.

Hetki sitten käydyssä debatissa valtiovarainministeri Matti Vanhanen myönsi, ettei hallituksen kaavailema mittakaava, 30 000 työpaikkaa, tule riittämään, ja itse lisäisin tähän vielä, ettei se tule riittämään kunnolla edes alkuun. Siksi kysynkin, mikä estää Suomen hallitusta tekemästä työllisyyttä vahvistavia päätöksiä jopa yli sadantuhannen uuden työpaikan verran, kuten olemme kokoomuksessa ehdottaneet.

Me olemme siis listanneet hallituksen käyttöön ohjelman, jolla Suomeen saataisiin syntymään jo hyvinkin nopeavaikutteisesti yli satatuhatta uutta työpaikkaa. Nämä keinot perustuvat tutkittuun tietoon, niissä on olemassa tutkimuslähteet mukana, ja ne todella ovat vapaasti käytettävissä. Uskon vai rohkeuden puute vai kenties se, ettei haluta suututtaa ehkä joitain omia kannattajaryhmiä tai tukijoita tai Hakaniemeä — tämäkö on se syy, että suomalaisten työpaikkojen puolesta ei olla valmiita tekemään kaikkea voitavaa? Toivon, että maan hallitus oikeasti vielä miettii tämän mittakaavan ennen ensi viikon budjettiriihtä ja kykenee niihin ratkaisuihin.

Me vastuullisena oppositiopuolueena olemme valmiita tukemaan vaikeitakin päätöksiä, joilla Suomeen syntyy työtä ja sitä kautta tulevaisuudenuskoa. Kuten olemme tukeneet hallitusta koronakriisin hoitamisessa, poikkeusolojen julistamisessa Suomeen ja koko viime

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

kevään tehdyissä vaikeissa päätöksissä, nytkin olemme valmiita, mikäli hallitus kantaa sille kuuluvan vastuun ja tekee päätöksiä, joita Suomi nyt tarvitsee.

Lyhyesti ajankohtaiseen asiaan eli tapahtuma-alan tilanteeseen. Tänään saimme eduskuntaan terveisiä tältä toimialalta. Se on työllistävä ala. Se on myöskin elämäniloa tuottava ala. Suomessa ei tapahdu mitään ilman tapahtumia, [Puhemies koputtaa] kuten tämän tapahtuman vahva viesti oli. Minä kohdistan viestini nyt erityisesti vihreille ja vasemmistoliitolle, jotka puhuivat alan suuntaan hyviä puheenvuoroja tänään täällä eduskunnassa. [Puhemies: Aika!] Tsemppipuheenvuorot ja tee ja sympatia eivät riitä, koska te olette nyt hallituspuolue. Olette vallassa [Puhemies: Aika!] ja vastuussa, ja teillä on avaimet tehdä päätöksiä, joilla niin tapahtuma-ala kuin muutkin alat saavat tulevaisuudenuskoa ja helpotusta ahdinkoon.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Myönnän vielä kaksi puheenvuoroa tähän keskusteluun. Sen jälkeen keskeytetään tämän asian käsittely.

16.26 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Kokoomus penää täällä suureen ääneen työllisyystoimia. Se muka kantaa huolta suomalaisten työpaikoista ja esittää samalla sosiaaliturvan heikennyksiä, ei juuri muuta. Tämä on nykypäivän työnantajapolitiikkaa, vaikka samalla se on todella vanhoillista. Halutaan pienentää työnantajien yhteiskunnallista vastuuta ja maksuvastuuta sosiaaliturvasta, maksimoida omistajille jaettavaksi jäävää voittoa. Työvoimaa pitäisi voida saada vain pestata ja heittää pois, miten yrityksille sattuu milloinkin sopimaan. Ehkä onnistutte hämäämään kansalaisia luulemaan, että huolehtisitte työllisyydestä tosissanne, kun tarpeeksi isolla pensselillä maalaatte ja viskelette isoja lupauksia jopa yli 100 000 työpaikasta.

Mutta, arvoisa puhemies, ainakaan Turussa tämä kokoomuksen hämäys ei onnistu. Siellä nimittäin teidän juonenne tunnetaan. Siellä kokoomuksen hallinnassa suvereenisti oleva kaupungin johto ajaa tällä hetkellä alas työttömien yhdistyksiä, jotka ovat hoitaneet kaupungissa vuosien ajan pitkäaikaistyöttömien työllistämistä. Kaupunki on kokoomuksen kaupunginjohtajan, kansliapäällikön ja kokoomuksen johtaman kaupunginhallituksen päätöksillä leikannut yhdistysten avustukset niin, että ne kaatuvat tämän syksyn aikana. Se ei kaupunginjohtaja Arven kokoomuslaista konkurssikabinettia Turussa kiinnosta, että nämä yhdistykset ovat toiminnallaan tosiasiasa säästäneet vuosien kuluessa vähintäänkin satojatuhausia euroja kaupungin veronmaksajien rahoja. Yhdistysten työllistämät ihmiset ovat työmarkkinatueltä töihin päästessään säästäneet kaupungin maksettavaksi tulevaa kuntasuutusta hyvin merkittävästi. Säästöjä siis syntyy, vaikka tärkeintä ovat tietenkin näiden yhdistysten toiminnasta syntyvät työmahdollisuudet ja muu sosiaalinen hyvä hyvin monien ihmisten elämässä.

Näin siis kokoomus tosiasiasa toimii. Se ei työllisyydestä, ihmisten työpaikoista välitä. Katsokaa yksityiskohtia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Myönnän asian luonteesta johtuen vastauspuheenvuoron edustaja Grahn-Laasoselle.

16.28 Sanni Grahn-Laasonen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kun kuuntelemme järjestöjen viestiä — niihin työttömien yhdistykset myöskin lukeutuvat — niin kyllä se suurin huoli kohdistuu tällä hetkellä maan hallituksen suuntaan ja ensi vuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

den budjettiin. Matti Vanhasen, valtiovarainministerin, budjettiesityksessä rahoitus järjestöiltä on katoamassa, jopa kolmanneksesta rahoituksesta puhutaan. Tämä on varmasti sellainen huoli, jonka toivon yhdistävän kaikkia eduskuntapuolueita. Meidän on löydettävä ratkaisuja siihen, miten kansalaisjärjestöjen toiminta niin Turussa kuin kaikkialla Suomessa pystytään turvaamaan, sillä Suomi ei tule pärjäämään tästä kriisistä ulos eikä pitkällä tähtäimelläkään ilman sitä vapaaehtoistoimintaa ja kansalaisyhteiskunnan osallistumista, jota järjestöt Suomessa tekevät. Toivon, että tämä viesti kantautuisi nyt vahvasti kaikista puolueista maan hallituksen suuntaan. Budjettiriihessä on löydettävä ratkaisuja, joilla sosiaali- ja terveysalan järjestöjen kuten myöskin kulttuurin, liikunnan, urheilun, nuorisotyön ja tieteen rahoitus voidaan turvata.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt alkaa olla kaksi ja puoli tuntia käyty keskustelua, mutta edustaja Hopsu vielä.

16.30 Inka Hopsu vihr: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Siitä ollaan varmaan edustaja Grahn-Laasosen puheenvuorosta kaikki yhtä mieltä, että järjestöjen rahoitukset on turvattava, ja niitä budjettiriihi ratkoo parasta aikaakin.

Mutta kävin eilen vierailulla Espoon ruoka-aputoimijoiden luona, viime viikolla Vantaan ruoka-aputoimijoiden luona, ja ruoka-avun tarve on korona-aikana kasvanut, ja siellä on uusia asiakkaita, jotka sinne saapuvat, eli tämä epidemiakorvaus kaikista heikoimmassa asemassa oleville on varmasti tulossa tarpeeseen.

Toinen, mikä tähän lisätalousarvioesitykseen kuuluu, on pieni mutta ilahduttava ilmastoteko, muutos kuntien rakennusten öljylämmityksestä luopumisen avustuksissa, 10 prosentista korotus 20:een. Voisihan tuo muutos olla vähän suurempikin, kun kuntatalouden tilanne on kireä, jotta hallituksen asettama tavoite kuntien kiinteistöjen öljylämmityksen loppumisesta vuoteen 24 mennessä toteutuisi. Iloista tässä muutoksessa on sekin, että nämä ilmastohankkeet tuovat uusia työpaikkoja ja ovat ilmastoystävällistä elvytystä.

Kuntien tiukka taloustilanne on noussut tässä keskustelussa moneen kertaan esiin. Kotikaupunkini Espoonkin taloudesta ja siitä tiukasta tilanteesta on puhuttu. Hieman pitää perussuomalaisia korjata, että ne valtionosuusvarat, jotka Espoossa kerätään, eivät Eurooppaan kuitenkaan päädy vaan koko maan hyväksi. Tätä jakoa on kuitenkin syytä tarkastella, jotta kasvukaupunkien elinvoima säilyy jatkossakin.

Ja kun tässä budjettiriiheä saa kerran ohjeistaa tai kirittää, niin nostan vielä osaamiseen panostamisen tärkeyden. Siitä ei voi pieni maa säästää, jos uutta työtä ja menestystä tänne halutaan. Jaan myös huolen, jota tässä nostettiin matkailu- ja tapahtuma-alan yrityksistä, jotka ovat jääneet vähemmälle korvaukselle. Taiteilijat, esiintyvät taiteilijat ja ne yksinyrittäjät, jotka ovat tippuneet tämän kuntien jakaman tuen ulkopuolelle — meillä on vielä tällaisia yrittäjäjoukkoja ja ryhmiä, joiden elinkeinot pitää turvata myös, jotta työttömyyden kasvu ei siellä lisäännä. Eli paljon tehtävää on vielä edessäkin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä täysistunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.32.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 17.38.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 5. käsittelyä.

17.38 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Pitää vähän hengitystä tässä tasata, kun meinasin tulla vähän kiire tuolta työhuoneelta.

Meillä Suomessa mielenterveyden ongelmiinhan kuluu 11 miljardia vuodessa. On täysin selvää, että korona kaikkine ilmiöineen ei tätä summaa juurikaan pienennä. Mutta samaan aikaan meidän on kysyttävä, onko meidän tällaisina aikoina mahdollista tuota summaa nostaakaan. Ennalta estävä työ, varhainen puuttuminen, nopeasti sopivaan hoitoon pääseminen ovat keinoja, joilla mielenterveyden ongelmiin voidaan puuttua merkittäväällä tavalla, ja näissä elementeissä on myös huomattava säästävä elementti monessakin mielessä.

Järjestöjen rooli mielenterveyden ongelmissa on elintärkeä. Ilman kolmannen sektorin toimintaa tilanne olisi huomattavasti pahempi. Nyt järjestöjen rahoituksesta ollaan leikkaamassa kolmannes pois. Rahassa se tarkoittaa noin 127:ää miljoonaa euroa. Me ymmärrämme kaikki vaivatta, että järjestöissä ei ylimääräisiä resursseja ole nytkään. Tällä tavalla toimittaessa järjestöjen toimintaa rampautetaan, ja se tulee iskemään juuri sinne, missä se eniten tekee kipeää, niiden ihmisten elämään, jotka eniten apua ja tukea tarvitsevat. Tällainen toiminta tulee lisäämään entisestään eriarvoisuutta, syrjäytymistä ja monipuolisesti erilaisia sosiaalisia ongelmia.

Mielenterveys ei ole ainoa sektori, jossa järjestöjen toiminta on elintärkeää. Otan yhdeksi esimerkiksi kuopiolaisen Setlementti Puijolan, joka tekee korvaamattoman tärkeää työtä monilla alueilla, muun muassa seksuaalista väkivaltaa kokeneiden tyttöjen, pienten lasten äitien, maahanmuuttajien, yhteiskuntaan palaavien väkivaltarikollisten sekä vankilatuumion saaneiden läheisten kanssa. Mitä tapahtuu, kun tällaisesta toiminnasta leikataan merkittävä osa pois? Miten käy niille ihmisille, joille tällaisten järjestöjen toiminta on suorastaan elämän pelastus?

Arvoisa puhemies! Ilman järjestöjen arvokasta työtä me puhuisimme aivan toisenlaisesta hyvinvointiyhteiskunnasta. Voi olla, että puhuisimme vain yhteiskunnasta, hyvinvointi olisi unohdettu jo aikaa sitten. [Puhemies koputtaa] Onko meillä varaa säästää järjestöjen toiminnasta? Ymmärretäänkö ihan oikeasti, mitä tässä ollaan tekemässä? Se on ainakin helposti kenen tahansa ymmärrettävissä, että tämän kalliimpaa säästämistä ei olekaan. — Kiitos.

17.41 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Jatkan oikeastaan siitä, mitä olen nyt tässä muutamina kertoina, kun olen saanut puheenvuoroja ministereiden läsnä ollessa puhuttaessa talousarviosta, tuonut esille, eli kuntataloudesta. Meillä Hyvinkäällä, kuten monissa muissakin kunnissa, jotka eivät koskaan ole joutuneet hakemaan minkäänlaista apua, on nyt myös jouduttu hakemaan tätä niin sanottua köyhäinapua valtiolta. Meillä on todellakin vaikeuksia taloudellisesti, vaikka olemme tasapainottaneet ja yrittäneet hakea kohteita, mutta kun peruspalvelut on myös annettava ja jos valtionosuudet eivät nouse, niin kyllä sitten on se kuntaveron ratkaisuna. Tietysti nämä valitettavasti riittämättömät työllisyystoimet ja työllis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

syystoimet yleensäkin antavat odottaa itseään, ja kuten olen sanonut, se tarkoittaa kunnissa sitä, että sakkomaksut elikkä nämä työttömyysturvan kuntamaksut ovat nousseet pitkittyneestä työttömyydestä.

Kysyin viime kyselytunnilla torstaina tästä ministeri Vanhaselta, ja silloin hän ei oikein sitä tuntenut, ja nyt tänään kuntaministeri Paatero ei sitä luvannut, mutta hän jopa tapaili siihen malliin puheissaan, että hän totesi, että ”tällä hetkellä ei ole tulossa muutoksia”, mutta hän totesi, että ”työllisyyden kuntakokeilu on tulossa” — no eivät tietenkään tuhannet ihmiset voi kunnille mennä töihin, kai nyt sen jokainen ymmärtää, että ei se nyt ole ratkaisu isossa kuvassa. Mutta ”tulevaisuudessa”, hän sanoo, ”tämä on yksi hyvä kysymys”, ja pyöritteli tätä vastausta.

Elikkä ajattelin nyt jälleen kerran taas tuoda hallituspuolueiden edustajille tämän näkökohdan, että kunnilla on hyvin vähän mahdollisuuksia vaikuttaa siihen, miten työllisyys kehittyy. Totta kai voidaan vaikuttaa yritystonttien saatavuuteen ja sen tyyppisiin kunnan vetovoimatekijöihin, mutta kyllä ne isot työllisyystoimet tulevat nyt hallituksen kautta, ja kunnat ovat todellisessa pulassa. Se vaikuttaa ostovoimaan ja siihen, voivatko ihmiset käyttää palveluita, ja siihen, että verotus kiristyy kokonaisuudessaan, koska samassa kukkarossa eletään, ja vaikka valtion verotus ei kiristyisi, niin jos kulutusverot kiristyvät, kuten polttoainevero kiristyy, ja kuntaverot kiristyy, niin ihmisille jää vähemmän käteen.

Haluan nyt muistuttaa tästä, että tämä on erittäin tärkeä asia. Kun edustaja Kiljunen nyt tässä ainakin on paikalla ja siellä näkyy olevan muitakin, niin viekää tätä viestiä eteenpäin. Me olemme aika moni myös kuntapäittäjiä ja olemme tosi vaikeassa tilanteessa, ja kyllä myös se kuntien huono maksutilanne täältä lähtee. Hallitushan lupasi korvata koronasta aiheutuvia kuluja, ja kyllä nämä pitkittyneen työttömyyden kulut ovat yksi osa sitä.

17.44 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Täällä käytiin tänään kello kahdesta puoli neljään vilkas debatti. Täällä oli neljäsosa kansanedustajista paikalla, yhteensä käytettiin 65 debattipuheenvuoroa. Minä en syystä tai toisesta tätä debattipuheenvuoroa saanut, vaikka koko puolitoista tuntia istuin tässä salissa ja useampaan kertaan sitä tietysti pyysinkin. Päätinkin, että tulen pitämään sen debattipuheenvuoron kirjaimellisesti pöytäkirjalle, ja se tapahtuu juuri nyt — ei suorastaan aivan kirjaimellisesti pöytäkirjalle.

Eli, arvoisa puhemies, ministeri Vanhanen esitteli tuossa äsken tämän lisätalousarvion ja totesi, että tämä on tylsä. Tämä käyty vilkas keskustelu, joka on ollut tässä salissa, ei ollut mitenkään tylsä ja kertoo, että tässä talousarviossa on ainakin kaksi isoa asiaa: toinen on se, mikä ei näy siellä luvuissa, ja toinen on se, mikä siellä näkyy. Se, mikä siellä ei näy, on se, että oltiin varauduttu huomattavasti suurempaan velanottoon, yli miljardiin, ja se kertoo erinomaisesti hoidetusta koronan torjunnasta Suomessa. Siinä mielessä kiitokset hallitukselle.

Ihmettelin opposition edustajien puheenvuoroja.

Sieltä käytti edustaja Ranta sen heidän peruspuheenvuoronsa, mutta muun muassa edustaja Merikin käytti puheenvuoron, jossa arvosteli hallitusta edelleenkin voimakkaasti siitä huolimatta, että talous on hoidettu hienosti. [Leena Meri: No eikä ole!]

Edustaja Heinonenkaan ei ole nyt tässä paikalla kuuntelemaan tätä, mutta hän käytti taidokkaan puheenvuoron niin kuin aina ja arvosteli tätä lisätalousarviota pelkästään tekniseksi suoritukseksi, mutta se, mikä siellä on se suurin sisällöllinen uudistus, on se, mistä täällä monet edustajat puhuivat — edustaja Hopsu joku aika sitten käytti puheenvuoron, myöskin täältä taaempaa käyttivät edustajat puheenvuoroja, Arhinmäki tästä edestä — eli

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

korostivat sitä, että tässä on voimakas panostus kaikkein pienituloisimpiin ihmisiin. Tämä toimeentulotuen korotus, 60 miljoonaa, todella koskettaa kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevia suomalaisia, mutta edustaja Heinonenko pitää sitä — kysyn edustaja Heinoselta pöytäkirjan kautta — puhtaasti teknisenä suorituksena. Minä vähän hämmästelen sitä näin päin.

Myöskin edustaja Halla-aho käytti tuossa juuri puheenvuoron ja Tavio perään, jossa he menivät pidemmälle tässä asiassa. He eivät ainoastaan pitäneet sitä teknisenä vaan jyrkästi torjuivat sen. Myöskin edustaja Meri oli mukana samassa joukkueessa, jossa nähdään, että tämä toimeentulotuen korotus pikemminkin olisi pitänyt jättää tekemättä, ja sieltä heitetiin ehdotuksia joihinkin aivan muihin kohteisiin, mihin tämä 60 miljoonaa euroa käytettäisiin. Se kertoo siitä, että perussuomalaiset eivät todellakaan ole köyhimpien, pienituloisimpien suomalaisten asialla, vaikka niin usein puhuvat olevansa köyhän asialla. Olisin mielelläni kuullut edustaja Halla-ahon kommentit tähän huomautukseen. Hänkin on valittavasti jo ehtinyt poistumaan täältä salista, kuten te hyvin tästä ymmärrätte.

Edustaja Heinonen lähti myöskin syyttämään hallitusta. Hän puhui näistä Lapin matkailulukuplista, hän puhui lentokenttien ongelmista [Puhemies koputtaa] ja myöskin muista asioista, joissa selkeästi viitattiin siihen, että hallitus on epäonnistunut näissä asioissa. Olin kysynyt ministeri Vanhaselta — ymmärrän, että aika on loppumassa — elämmekö me tässä tosiasiaa ihan kahdessa eri maailmassa. Kaikki kansainväliset tilastot kertovat, että Suomi on onnistunut koronan torjunnassa sekä epidemiologian osalta että myöskin taloudellisesti kustannukset ovat olleet pienempiä, mutta oppositio täällä jatkuvasti esiintyy [Puhemies: Aika!] sillä tavalla, että ikään kuin me olisimme täysin epäonnistuneet.

Kiitos, puhemies, että sain tämän puheenvuoron käyttää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Täytyy todeta tähän keskusteluun liittyen kuitenkin se, että puhemiesneuvostolta on pyyntö olla tästä salista pois, kun ei puheenvuoroja pidä, ja saattaa olla, että sen takia sali on näin tyhjä tällä hetkellä. Se täytyy myöskin huomauttaa nyt tässä yhteydessä.

17.48 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Ihan ensi alkuun täytyy kyllä edustaja Kiljusta kehua ansiokkaasta, suorastaan taitavasta puheenvuorosta.

Mutta, arvoisa puhemies, minä kiitän, että saan käyttää vielä puheenvuoron. Nimittäin hallitus huolehtii, että maaseudun ja maatalouden alkutuotannon yritysten toimintaedellytykset turvataan. Nimittäin tässä viidennessä lisätalousarvioissahan ehdotetaan maaseudun ja maatalouden alkutuotannon yrityksille toimintaedellytysten turvaamiseksi 30:tä miljoonaa euroa, koska tämä koronakriisi on suorastaan vähentänyt tuotteiden ja palvelujen menekkiä merkittäväällä tavalla. Ja tämä on semmoinen osoitus hallitukselta — kun aina kauniissa juhlatilaisuuksissa pidetään puheita, että tarvitaan suomalaista ruoantuotantoa, ja tuossa viikonlopun aikana vietettiin Suomalaisen ruoan päivää — ja nämä ovat niitä todellisia signaaleja, että juhlapuheista siirrytään sitten ihan konkretian tasolle. Minä haluan kiittää hallitusta ja kiittää myös suomalaisia viljelijöitä. — Kiitoksia.

17.49 Leena Meri ps: Puhemies! Minä kun nyt tästä koronasta johtuen — varmastikin juuri niin kuin puhemies sanoi — olen täällä ainoa opposition edustaja, niin tuossa nyt oli aikamaisia yleistyksiä. Puhun nyt ihan tässä kaikkien oppositioedustajien puolesta. En rupea muiden ihmisten sanomisista sanomaan, mutta siinä oli lueteltu nyt aikamoinen liuta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

ihmisiä, jotka eivät nyt itse tässä ole. Tietysti täytyy suhtautua näihin sillä tavalla, kun en nyt ainakaan suoria sitaatteja tuolta kuullut.

Sitten edustaja Kiljunen sanoi, että minä olen jonkun joukkueessa. Joo, minä tosiaan olen perussuomalaisen eduskuntaryhmän jäsen, mutta jos olisitte tarkkaan kuunnellut, niin minä olen nyt puhunut tänään näistä kuntatalousasioista. Tarkalleen ottaen en ottanut edes kantaa tähän toimeentulotukiasiaan, mutta huomaan, että edustaja Kiljusella nyt on tässä tarve oppositiota kovasti moittia.

Jotenkin minä näen sillä tavalla, että on jotenkin huolestuttavaa se, että esimerkiksi tuossa aikaisemmassa keskustelussa, kun puhuttiin näistä puolueista, keskustan ryhmäpuheenjohtaja totesi, että ei oikein kaipaa uusia puolueita, ja sitten on jatkuvasti tätä, että ei saisi tuoda kritiikkiä ja että oppositio vain haukkuu. Ensinnäkään en nyt ole kuullut täällä kenenkään kovin aggressiivinen olevan. Ihmisethän tuolla monesti sanovat, että miksi te siellä tappelette. Emmehän me tappele, me olemme vain eri mieltä. Ja olemme tästä edustaja Kiljusenkin kanssa puhuneet, että me istumme ihan samassa kahvipöydässä, niin että ei tämä nyt sinänsä mitään haukkumista ole. Kyllä jokainen meistä kotonakin sanoo vaikka omille lapsilleen — tämä nyt on hyvin eri tason asia — että hei, lupasit eilen, että rupeat täällä omaa huonettasi siivoamaan. Eikö siitä sitten saisi seuraavalla viikolla sanoa, että et muuten aloittanutkaan sitä?

Me olemme nyt yli vuoden odottaneet näitä työllistämistoimia. Koronaa ei kuitenkaan ollut esimerkiksi viime syksynä tähän aikaan. Niitä on siirretty ja siirretty ja siirretty. Minä ymmärrän, että on ollut tämä kriisi, ja oppositio antoi silloin hyvin paljon tilaa, ja me olemme edelleenkin esimerkiksi näissä istumajärjestyksissä oppositiona antaneet tilaa ja emme ole tehneet numeroa niistä. Esimerkiksi jokaisella edustajalla olisi oikeus tulla äänestyseseen saliin. Sitä ei voi perustuslain mukaan estää. Mutta olemme halunneet olla mukana näissä yhteisissä talkoissa.

Mitä nyt tulee tuohon onnistumiseen, niin kuten sanoin, ulkomaanmatkailun myötä esimerkiksi Keski-Uudellamaalla 90 prosenttia on tuontisairastumisia, niin kuin meidän sotejohtajamme sanoi. En nyt tiedä, onko se sitten onnistumista. Sitä voi edustaja Kiljunen pohtia. Ja sitten tämä, mitä toin esille esimerkiksi kuntataloudesta — onko se onnistuminen? Sitäkin voi edustaja Kiljunen pohtia.

Mutta tässä tämmöinen pieni opposition yhteinen puolustuspuheenvuoro, enkä voi sanoa, että kukaan muu on minun takanani kuin tämä minun laukkuni tässä, mutta näin halusin kuitenkin tältäkin puolelta sanoa.

Kiitos vilkkaasta keskustelusta. Eri mieltä saa olla, enkä ota sitä ollenkaan haukkumise-
na.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Totean, että tämän salin istumajärjestyksestä ja tavasta, jolla nyt toimitaan, on sovittu eduskuntaryhmien kesken ja puhemiesneuvosto on niistä yhdessä päättänyt ilman yhtään soraääntä.

17.52 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Minun puheenvuoroni ei aikaisemmin kohdistunut eikä nytkään kohdistu siihen kritiikkiin, että meitä on neljäsosa salissa paikalla. Se kohdistui siihen, että puheenvuoroja annetaan 65, jotkut käyttivät neljäkin puheenvuoroa ja jotkut jätetään käyttämättä.

Edustaja Meri viittasi tässä hetki sitten siihen, että en käyttänyt suoria sitaatteja. Teidän kahden minuutin ryhmäpuheenvuoronne käyttäjä Lulu Ranta voimakkaasti kritisoi halli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

tusta koronalaiminlyönneistä — suora sitaatti: ”koronalaiminlyönnit”. Suora sitaatti on myöskin ”vastuuton taloudenpito” — aivan suora sitaatti edustaja Lulu Rannalta [Leena Meri: Ranne!] — Ranne — jolloin tähän tietysti joutuu reagoimaan, että kun kaikki muu kertoo muusta, kansainväliset vertailut kertovat kaikesta muusta, niin toivoisi kohtuullisuutta oppositionkin opponoinnissa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.